

SIGNA

MODEL PEDAGÒGIC COMPANYIA DE MARIA NOSTRA SENYORA

MODEL PEDAGÒGIC COMPANYIA DE MARIA

Cal beure de la font, perquè és l'arrel del nostre ser i estar.

ÍNDEX

Presentació

1. Introducció
2. La nostra arrel: Joana de Lestonnac
3. Objectius del Model Pedagògic
4. Conceptualització Pedagògica del Model ODN: L'Educació Personalitzada
 - 4.1. El Model d'Aprenentatge Personalitzat
 - 4.2. Estil Educatiu Personalitzador
 - 4.3. Conseqüències derivades d'assumir l'Educació Personalitzada en el Model Pedagògic Companyia de Maria
 - 4.4. Rols des de l'Educació Personalitzada
 - 4.4.1. L' Alumne
 - 4.4.1.1. Perfil de sortida de l'alumne
 - 4.4.2. El Docent
 - 4.4.2.1. Pla de Formació per al docent
 - 4.4.3. La Comunitat Educativa
 - 4.4.3.1. Relació escola-família
 - 4.4.4. Les activitats extracurriculars i la relació amb l'entorn
5. Principis, visions i valors
 - 5.1. Excel·lència educativa
 - 5.2. Aprenentatge significatiu, global i holístic
 - 5.2.1. Aules obertes al món
 - 5.3. Humanitzar l'educació
 - 5.3.1. La persona: punt de partida de l'educació
 - 5.3.2. L' Acció Tutorial
 - 5.4. Avaluació Personalitzada
 - 5.5. Equitat versus igualtat
 - 5.6. Desenvolupament òptim del talent de l'alumnat
 - 5.6.1. Centres educatius de desenvolupament del talent
 - 5.6.2. Plans Personals d'Aprenentatge
 - 5.7. Inclusió i Atenció a la diversitat
 - 5.7.1. Resposta a la diversitat
Departament d'Orientació per a l'Atenció a la diversitat

- 5.7.1.1. Agrupament de l'alumnat
- 5.7.1.2. Organització dels espais
- 5.7.1.3. Organització dels temps
- 5.7.1.4. Organització dels materials i recursos didàctics
- 5.7.1.5. Flexibilitat Curricular

6. Pilars Fonamentals del nostre Model Pedagògic

Consciència de present: aquí i ara

6.1. Educació Competencial

- 6.1.1. Ús responsable de la Tecnologia de la Informació i la Comunicació (TIC)

6.2. Metodologies actives per a aprendre a aprendre

- 6.2.1. Tècniques didàctiques centrades en l'alumne i el desenvolupament de les competències
- 6.2.2. Aspectes fonamentals d'algunes de les metodologies actives utilitzades
 - 6.2.2.1. Aprenentatge Basat en Projectes (PBL)
 - 6.2.2.2. Aprenentatge Basat en Problemes (ABP)
 - 6.2.2.3. Aprenentatge Basat en Reptes (ABR)
 - 6.2.2.4. Aprenentatge Cooperatiu (AC): aprendre a cooperar, cooperar per a aprendre
 - 6.2.2.5. Treball en Equip
 - 6.2.2.6. Aprenentatge Basat en el Pensament (TBL)
 - 6.2.2.7. Labs d'Aprenentatge
 - 6.2.2.8. Projectes d'Aprenentatge-Servei
 - 6.2.2.9. Altres metodologies a considerar

7. Projectes que s'implanten als Centres

7.1. Projecte Lingüístic i Multilingüe

7.2. L'Educació Emocional

7.3. Proposta Pastoral

- 7.3.1. Educació en el sentit de la Vida: Ed. en la Fe, Ed. de la Interioritat i Ed. per al Desenvolupament Humà

7.4. Emprenedoria i Presència Social

Amb més de 400 anys d'experiència i vocació per l'ensenyament i l'educació, la Companyia de Maria segueix dirigint la seva atenció cap als canvis socials i culturals amb l'objectiu de donar resposta a les demandes de la societat actual i incidir en l'avançament del món educatiu, de forma conscient i compromesa amb la societat i l'alumnat.

Educar en clau Companyia de Maria suposa conèixer la realitat amb una mirada profunda i honesta, amb responsabilitat universal, apropant-nos als nostres contextos amb compromís i entrega. Amb la vista posada en el futur, però amb l'atenció en el present, la Companyia de Maria treballa per un projecte comú on l'alumne és el focus d'atenció com a màxim responsable i protagonista del seu procés d'aprenentatge. Aquest, en tot moment, serà acompanyat per un educador compromès amb l'educació basada en els valors de l'Evangeli i en el carisma de Joana de Lestonnac. Un educador compromès que trasmet competència, honestat, creativitat i passió per l'aprenentatge i l'ensenyament.

Com a Equip de Titularitat de la Província d'Espanya, redactar el Model Pedagògic de la Companyia de Maria ens ha permès apropar-nos de forma més profunda al carisma, al ser i al fer de Joana de Lestonnac, una dona valenta que va somiar i va iniciar un gran projecte educatiu. Joana de Lestonnac, des de la seva serenor, fermesa, tendresa i passió per l'educació, juntament amb tots aquells que han seguit els seus passos, ha inspirat el nostre treball. Aquest es fonamenta en el Projecte Educatiu Universal Companyia de Maria amb el desig i l'objectiu de *seguir educant en la vida i per a la vida*¹.

El present document pretén mantenir com a signe d'identitat el seu estil i convertir-se en una resposta al moment històric i educatiu en el que vivim, per a unir tradició i innovació, amb interès per saber rellegir la vida, la societat i l'educació. Amb el desig de seguir *donant la mà*² aspirem a il·luminar el camí de vida, de present i de futur, dels nostres alumnes i les seves famílies. El nostre propòsit emana de la profunditat i la crítica, la capacitat i el desig de canviar i evolucionar, amb els peus fermes a la terra, però amb la mirada orientada cap al demà.

¹ Expressió encunyada per Miquel de Montaigne i agafada per Joana de Lestonnac.

² Cf. Historia de la Orden, Ediciones Lestonnac, Roma 2012, p. 82.

Volem agrair, d'una forma especial a la Superiora General, Mª Rita Calvo Sanz i al seu Equip, així com al grup de Superiores Provincials, la confiança cap al nostre treball i la nostra capacitat per a assumir aquest gran repte. També transmetre el nostre agraïment a tots els que, d'una forma o altra, han col·laborat perquè la formulació actual del Model Pedagògic sigui avui una realitat.

Equip de Titularitat
Orde de la Companyia de Maria Nostra Senyora
Província d'Espanya

1. INTRODUCCIÓ

Després d'una profunda anàlisi i reflexió pedagògica sobre el moment educatiu actual, la Companyia de Maria presenta el seu nou Model Pedagògic perquè pugui ser conegut i compartit en tots els seus col·legis. Un Model que, iniciat per Joana de Lestonnac i arrelat en l'educació humanista cristiana que el configura, posa la persona al centre del procés educatiu i troba en l'Educació Personalitzada el mode de dur a terme una millora qualitativa en l'aprenentatge dels alumnes. La riquesa que ens aporten les nostres Fonts i la seva vigència en el decurs de més de 400 anys d'història ens ajuda a ser conscients de la pertinença a un Projecte arrelat en el temps per a seguir vivint amb sentit i profunditat la nostra tasca educativa, afrontant-la amb realisme, responsabilitat i creativitat.

L'**Educació Personalitzada**, és avui una concepció pedagògica objecte de riguroses investigacions i experiències, que pretén donar resposta a totes les dimensions de l'ésser humà perquè arribi a ser la millor persona possible. Aquesta concepció educativa anima a "traspasar el currículum" determinant què és important, què ha d'aprendre l'alumne i com és el seu paper en el procés educatiu. El Model Pedagògic se sustenta en el Projecte Educatiu Companyia de Maria que sempre ha afavorit l'educació integral de la persona, mitjançant una formació possibilitadora del desenvolupament de competències perquè l'alumne pugui créixer i intervenir en els diferents àmbits de la vida: personal, interpersonal, social i professional.

L'Educació Personalitzada és una concepció oberta als diferents corrents, sistemes, mètodes, tècniques, procediments i investigacions en la mesura en què contribueixin a la formació de la persona en la seva totalitat. En la seva vessant pràctica, la flexibilitat de l'Educació Personalitzada permet aconseguir les seves finalitats i objectius a través de camins, mitjans i organitzacions molt diverses, que ens possibilita arribar a l'objectiu últim amb les mitjans ordinaris propis de cada centre educatiu.

El nostre Model Pedagògic té la capacitat de poder adaptar-se als grans canvis que està vivint el món educatiu, recolzant-se en una estructura escolar flexible i participativa que s'allunya del relativisme, de l'augment d'una recerca de la comoditat o de la disminució de l'esforç, per a evitar la despersonalització de l'educació.

El plantejament pedagògic i metodològic que s'exposa en aquest document-guia, busca proporcionar eines i recursos als professionals que diàriament eduquen a les nostres aules per a millorar la pràctica educativa, les competències personals i professionals i l'aprenentatge dels alumnes. Pretén respondre també els desafiaments actuals que es presenten per a seguir construint el futur impulsant habilitats, actituds i valors.

La nostra proposta dona la mà al passat, és acció viva en l'aquí i l'ara i té una àmplia visió de futur per a oferir una preparació completa als alumnes. Des d'una fonamentació sòlida, estable i flexible alhora per a donar resposta a les característiques específiques de cada realitat, la nostra línia d'acció segueix situant l'alumne, més que mai, al centre, com a principal responsable i protagonista del seu aprenentatge. Les decisions educatives aniran encaminades a la recerca del seu creixement i empoderament.

El Model Pedagògic Companyia de Maria busca la personalització i l'equitat, promou l'excel·lència i ofereix els recursos necessaris per a facilitar a cada estudiant arribar tan lluny, amb tanta amplitud, capacitat i competència com li sigui possible. Busca que la vivència educativa es converteixi en una experiència formativa de qualitat donant resposta als desafiaments i aspiracions que es presenten en el context global i local, actual i de futur. El nostre Model es basa en un procés d'innovació i actualització pedagògica constants, sense perdre allò que és propi, que el configura, situant

sempre la persona per sobre de les metodologies i els recursos i evitant la imitació i la superficialitat.

2. LA NOSTRA ARREL: JOANA DE LESTONNAC

Fa més de 400 anys, el 1607, Joana de Lestonnac va fundar el primer Orde religiós dedicat a l'educació de la dona. En aquell moment va revolucionar el món de l'educació i deixà a la societat i a l'Església, un llegat pedagògic vigent en l'actualitat.

Joana de Lestonnac, buscadora incansable de la voluntat de Déu, se sent invitada per Ell a “donar la mà”³ a través de l'educació i a col·laborar d'aquesta manera en la seva acció salvadora. El seu genuí Projecte Educatiu és fruit de les seves riques i fondes experiències de vida i de la influència dels corrents innovadors de l'època: de l'humanisme de Miquel de Montaigne, el seu oncle, del calvinisme en la seva aposta ben organitzada per l'educació de la dona i de la Companyia de Jesús, que tenia un sistema educatiu estructurat i fonamentat en una sòlida espiritualitat.

El seu objectiu és l'educació de la persona en totes les seves dimensions, considerant cada una com a única i irrepetible perquè “totes no calcen el mateix peu”⁴. Juntament amb la formació religiosa, ètica i moral, pretén potenciar el desenvolupament intel·lectual, emprant els recursos didàctics adequats per aconseguir “caps ben fets més que ben plens”⁵. Creu en l'eficàcia de l'educació com a “bé públic”⁶ i motor de transformació social. El seu Projecte s'inscriu en una pedagogia progressiva i personalitzada, que busca l'harmonia, unificació i globalitat⁷.

La manera com concep el món i la vida Miquel de Montaigne, considerat per alguns autors com a precursor de l'Educació Personalitzada, té repercussions importants en la pedagogia de Joana de Lestonnac: la mirada àmplia i confiada a la realitat, el caràcter únic de cada persona, el valor de l'alegria, la necessitat de trobar-se amb un mateix, l'art de la conversa i l'acollida a cada u amb les seves diferències, el judici recte i l'amor a la veritat, una veritat que es verifiqui en la vida,... Són aspectes que Joana de Lestonnac també refrenda i aprofundeix en la seva vivència de l'Espiritualitat Ignasiana.

³ La Història de l'Orde, relata l'experiència fundacional de la Companyia de Maria. Cf. HO., O.c., p. 82.

⁴ Cf. Documents Fundacionals 1605-1638, ODN 1, Roma 1976, p. 73, nº 10. Joana de Lestonnac recull aquest principi de Miquel de Montaigne: “Tener en cuenta las diferencias individuales en los procedimientos educativos”. Ensayos completos, 2ª edición, marzo 2005. Edic. Cátedra, Madrid. L.I, cap. XXVI, p. 185.

⁵ El contingut d'aquesta expressió de Miquel de Montaigne és assumit per Santa Joana. Ensayos, o.c., L.I, cap. XXVI, p. 185.

⁶ Expressió presa de l'escola protestant, cf. Françoise Soury-Lavergne, Un camino de educación, Juana de Lestonnac, 1556-1640. Roma, 1984, p. 66.

⁷ L'espiritualitat ignasiana i en concret els Exercicis Espirituals de Sant Ignasi, viscuts per Santa Joana, influeixen decisivament en la pedagogia que plasma.

Joana de Lestonnac compta des del principi amb una Comunitat Educativa que és referent dels valors i virtuts en els que es vol educar. Busca la interrelació persona-grup i considera que “educa tot un ambient”⁸, també els espais, per això els edificis “han de ser còmodes, proporcionats i ben disposats per dins”⁹.

Joana de Lestonnac sabia que el Projecte que el Senyor li havia inspirat contenia en les seves entranyes el gèrmen de la universalitat. També que la flexibilitat i plasticitat que portava dintre li possibilitava arrelar-se i donar resposta a cada context i a cada situació. A la seva mort, el 1640, s’havien posat en marxa 30 centres educatius en diferents llocs de França. El seu desig: “qui tingués mil vides per a anar per tot el món”¹⁰ és avui una realitat.

La capacitat de fer front i superar dificultats, d’obrir futur i nous horitzonts de possibilitat amb entusiasme i confiança, juntament amb el desig de millora contínua, “que es faci cada vegada millor”¹¹, caracteritzaren Santa Joana tota la seva vida i van marcar la seva obra. Les seves actituds, manera de fer i el seu desig d’innovació i perfeccionament, segueixen inspirant avui el treball diari de molts educadors en tot el món per als qui la tasca d’educar és Missió. Joana de Lestonnac ens demana “estar a la altura del nostre nom: Companyia de Maria”¹². Per a ella, Maria fou model i companya de camí. Maria, la dona capaç de fer espai a Déu i de deixar-se conduir pel dinamisme del seu Esperit, la Dona educadora del Fill, dóna nom propi i identitat al nostre Projecte Educatiu i segueix essent avui el nostre referent en el desig de formar l’home i la dona nous, a la manera de ser i fer de Jesucrist, capaços de donar la mà a altres per a viure la fraternitat, la solidaritat i la comunió, creant estructures alternatives que potenciïn la vida i, poc a poc, vagin gestant el Regne de Déu. Es la fita de la nostra educació humanista cristiana.

Des d’aquesta cosmovisió cristiana de la persona, de la vida i del món i els principis pedagògics i filosòfics que fonamenten la nostra proposta educativa i pedagògica, la Companyia de Maria, en diàleg amb cada realitat, la concreta i actualitza en cada moment històric, assenyalant uns accents concrets.

⁸ Cf. La Compañía de María, un proyecto de educación, 1998, p. 49-50.

⁹ Documentos Fundacionales, fórmula de los edificios. O.c., p. 153, nº 5.

¹⁰ Cf. HO, o.c., 403.

¹¹ Documentos Fundacionales, fórmula de las clases. O, c., p. 142, nº1.

¹² HO, o.c., p. 292.

La Companyia, en la seva última Assemblea General, segueix afirmant que “el Projecte Educatiu, avalat pel temps i per la seva inculturació en diferents contextos, porta dins un potencial que és necessari desenvolupar per a respondre amb qualitat a aquest moment històric”¹³.

¹³ IX Assemblea General, Orden de la Compañía de María Nuestra Señora. Valle de Bravo, México. Documento final, nº 5.

3. OBJECTIUS DEL MODEL PEDAGÒGIC

Objectiu general:

Definir el plantejament pedagògic i metodològic de la Companyia de Maria.

Objectius específics:

- ❖ Especificar les característiques generals que defineixen la nostra visió educativa.
- ❖ Descriure els pilars del Model Pedagògic amb base en el Projecte Educatiu de la Companyia de Maria.
- ❖ Plasmar què entenem avui per Educació Personalitzada i definir els nous rols dels integrants de la Comunitat Educativa: alumnat, professorat i famílies.
- ❖ Explicitar els components metodològics prescriptius i orientatius del procés aprenentatge-ensenyament.

4. CONCEPTUALITZACIÓ PEDAGÒGICA DEL MODEL ODN: EDUCACIÓ PERSONALITZADA

Per a fer front als desafiaments educatius del s. XXI i seguir oferint una resposta personalitzada a les necessitats i diversitat de l'alumnat, es fa indispensable redefinir, a la llum de l'avui, els objectius educatius que permeten que cada alumne es converteixi en el màxim protagonista del seu aprenentatge. Això implica canvis que afecten tota la Comunitat Educativa.

L'escola, lloc d'aprenentatge i no només d'ensenyament, ha de facilitar a l'alumne els coneixements, les eines i les actituds necessàries per a la seva vida actual i futura, amb les que pugui construir coneixement i participar activament en la millora de la societat creant vincles amb la seva realitat. La flexibilització curricular i la introducció de nous mètodes i recursos educatius personalitzadors permeten l'avançament i el màxim desenvolupament de les seves potencialitats.

La formació integral ha estat sempre la clau de l'educació oferta per la Companyia de Maria, una formació que busca l'harmonia i l'equilibri en totes les dimensions que conformen la persona. La relació entre l'alumne i el professor s'enforteix a partir de dissenys que busquen la consonància entre els reptes i els models, entre els materials i les avaluacions, promovent i facilitant el desenvolupament personal i social a partir d'activitats on els alumnes assumeixin responsabilitats i prenguin decisions. En aquest procés adquireix un paper fonamental el context i les interaccions que es produeixen entre els diferents agents educatius per a afavorir la col·laboració, la bona convivència i la integració de tots els membres de la Comunitat Educativa. L'alumne és acompanyat per un docent compromès que es converteix en agent de canvi, motivador, guia i acompanyant, que coneix i respecta el ritme personal de cada estudiant, atén les seves necessitats i ajuda a enfortir i desenvolupar les seves capacitats. La relació que manté amb cada un d'ells està basada en la confiança i el respecte mutu. El coneixement es construeix per descobriment de forma significativa, dialogada i auto generativa.

El desafiament del Model Pedagògic és concretar com l'Educació Personalitzada afavoreix el desenvolupament personal i escolar de tots els alumnes perquè "tots no calcen el mateix peu". Mitjançant aquesta Educació es poden valorar tots els

elements de l'aprenentatge que afecten els principis fonamentals, aspectes i dimensions de la persona.

L' Educació Personalitzada es diferencia de:

- *L' Educació Individualitzada* centrada exclusivament en la singularitat de cada estudiant, amb el perill de fomentar el seu individualisme i reduir l'intercanvi amb els altres. En aquesta, les metes de l'aprenentatge serien les mateixes per a tots els discents sense tenir en compte les seves distintes necessitats i motivacions educatives. Se centra en l'ensenyament i no en l'aprenentatge, adaptant el currículum i no ajustant-lo. Homogeïnitza els resultats i es guia per les necessitats del currículum i no per les dels educants. El docent basa el seu treball en la instrucció a un alumne en particular i l'alumne en prestar atenció al professor esforçant-se per seguir les seves instruccions, memoritzar-les i reproduir-les.
- *L' Educació Diferenciada* que suggereix la separació dels alumnes per grups específics on no es parteix de les necessitats de cada estudiant. Augmenta la possibilitat de crear una escola que tendeix a la segregació, potencia uns alumnes i oblida els altres. Les metes són les mateixes per a tot l'alumnat, encara que els mètodes poden variar segons les necessitats que es manifestin. El docent intenta ajustar-se als nivells d'aprenentatge dels grups i dissenya la seva intervenció a partir de l'elecció dels recursos i la tecnologia per a aconseguir les metes esperades, i no de les necessitats de cada estudiant.
- *L'Assessorament o Acompanyament individual tutoritzat* que pot allunyar l'alumne del seu grup de referència, privant-lo de la valuosa relació amb els seus iguals i obstaculitzant possibles sinèrgies que poguessin donar resposta a les seves demandes.

L' Educació Personalitzada, en coherència amb el Projecte Educatiu Companyia de Maria, és la concepció pedagògica que ofereix les oportunitats i permet estimular i desenvolupar una completa formació per a tots els alumnes, aconseguint així la seva participació activa. Com a concepció educativa, aspira a oferir una cosmovisió del fet educatiu. Aquesta no ha de ser entesa com una concepció hermètica, sinó que ha de valorar-se per la seva obertura a tots els corrents, investigacions, sistemes, mètodes, tècniques, estratègies i procediments sempre i quan contribueixin a la formació total de la persona¹⁴. La conceptualització actual de l' Educació Personalitzada té com a

¹⁴ Bernardo, J. (coord.) (2011). Educación personalizada: principios, técnicas y recursos. Madrid: Síntesis

origen una perspectiva constructivista que aboga per una construcció significativa del coneixement com a resultat de la interacció amb el medi, els altres i un mateix. Engloba de forma polièdrica i holística tots els factors necessaris per a aconseguir el desenvolupament integral de cada persona. Entén l'educació com el perfeccionament intencional de les facultats humanes a partir d'un estil d'educació centrat en la persona. La persona és el fonament de l'educació, el seu origen i la seva meta¹⁵.

Segons Bernardo, Javaloyes y Calderero:

“La necessitat de conèixer què és la persona, per a oferir una explicació profunda i última del procés educatiu, revela que la persona és el fonament de l'educació. Si l'educació té el seu origen en la persona i ella n'és també la destinatària, si l'educació és de la persona i per a la persona, s'ha de reconèixer que es recolza i basa totalment en ella mateixa. A això respon l'educació personalitzada¹⁶”.

Un sistema d'aprenentatge personalitzat impulsa el procés de personalització i socialització, reconeix i fomenta la singularitat, la sociabilitat, l'originalitat i l'autonomia de cada alumne per tal de desenvolupar al màxim les seves potencialitats. Té en compte els principis i dimensions de la persona mitjançant l'activitat ben feta, conscient i lliure i la convivència cordial i cultiva totes les dimensions humanes (intel·lectual, espiritual, corporal, afectiva, volitiva i la unitat de totes elles). Aquest procés permet a l'alumne realitzar-se de forma individual i social, tenir consciència d'ell mateix, autorealitzar-se, conviure amb els altres assumint pautes i valors compartits amb la resta dels membres de la comunitat. Es un procés educatiu evolutiu, que permet la modificació de la pedagogia, el currículum i l'entorn de l'estudiant per a adaptar-se a les seves necessitats i aspiracions; per això cal temps i intercanvi de significats. Els nous continguts adquireixen sentit en donar-se la relació entre allò inèdit i allò conegut, en utilitzar material amb significat lògic que es relaciona amb l'estructura cognitiva del què aprendre. Les tasques de l'aula s'adapten a les característiques personals de cada integrant del grup (edat, classe social i ambient cultural, capacitat per a processar i organitzar la informació, etc.), provocant la curiositat i l'interès a partir de situacions i problemes novedosos. Els alumnes aprenen a observar i entendre com funciona el món que els envolta,

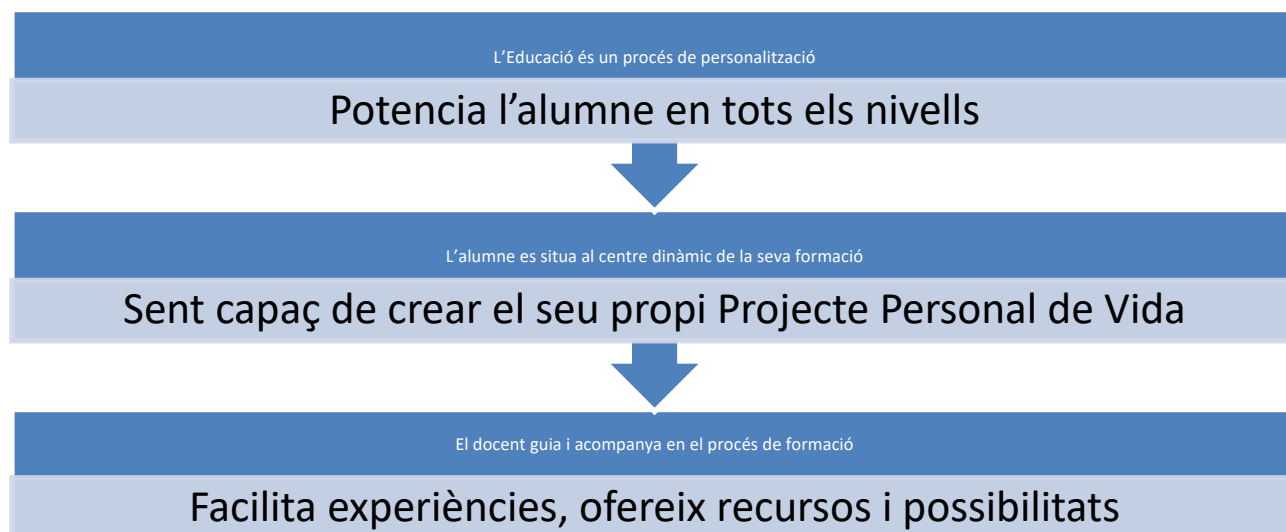
¹⁵ García Hoz, V. (1993). Introducción general a una pedagogía de la persona. En Tratado de la Educación Personalizada. Madrid: Rialp

¹⁶ Bernardo Carrasco, J., Javaloyes Soto, J.J., Calderero Hernández, J. F. “CÓMO PERSONALIZAR LA EDUCACIÓN. Una solución de futuro”. Prólogo: R. Pérez Juste. Narcea, S. A. de Ediciones. Madrid. (4ª ed.). 2014, pág.9.

adaptant-se, interrogant-se i cercant solucions als problemes per tal de superar els reptes amb perseverança i valorant l'error com a part essencial de l'aprenentatge. Durant aquest procés se'ls ofereixen coneixements, es potencien competències i habilitats adaptant el treball als ritmes, requisits i predileccions, en un àmbit el més col·laboratiu i interactiu possible. Això suposa una oferta educativa rellevant que evita la uniformitat, la homogeneïtat i la repetició.

En contraposició, es fugirà d'un aprenentatge poc significatiu, mecànic i repetitiu, que no tingui en compte les diferències dels estudiants respecte a les seves preferències o interessos, que impossibiliti l'adquisició de destreses i habilitats que permetin als alumnes aprendre de forma autònoma. Aquest tipus d'aprenentatge porta l'alumne a acostumar-se a respondre a allò que creu que és vàlid per al professor, repetint al peu de la lletra, sense entendre què se li qüestiona ni què respon i amb períodes de retenció de la informació molt breus. No obstant, aprendre significativament possibilita que l'aprenentatge adquireixi rellevància per a l'experiència personal i escolar. A l'aula es donarà importància a l'autoregulació de l'aprenentatge al llarg de tot el procés perquè l'alumne pugui adonar-se de l'eficàcia o no de l'estratègia elegida i utilitzada.

Característiques de la Proposta Educativa

4.1. El model d'Aprenentatge Personalitzat

L'alumne, en rebre els estímuls, s'interroga i es fa preguntes que procedeixen de la realitat i adquireix el coneixement després d'un procés reflexiu que consisteix en l'elaboració de dades ofertes per aquests estímuls.

L'aprenentatge comença a partir d'una activitat que suposi la formulació d'un interrogant o pregunta. El primer moment inclou funcions com: analitzar, comparar, organitzar, deduir, etc., on es fa servir l'atenció i la memòria. Posteriorment, l'alumne és capaç d'assolir un nou coneixement transformant els estímuls rebuts a través del procés elaboratiu que té lloc a l'interior del seu ésser. Aquest nou coneixement suposa l'enriquiment interior de la persona i la fixació i memorització del que ha après. El coneixement fixat queda emmagatzemat per a ser utilitzat immediatament i posteriorment i pot ser expressat a partir d'una creació (expressió). Per últim, aquesta expressió podrà realitzar-se de tres formes diferents: verbal (expressió oral o escrita), gestual o pràctica.

4.2. Estil Educatiu Personalitzador

Un **estil Educatiu Personalitzador** afavoreix:

- Un treball més actiu i participatiu a les aules, que potencia la consciència de present: l'aquí i l'ara.
- Un aprenentatge al llarg de la vida.
- Una modificació en els rols de l'alumne i del professor. El protagonista de l'aprenentatge passa a ser l'alumne i deixa de ser-ho el docent.
- La valoració del coneixement com a factor clau per a generar valors i objectius d'acord amb la realitat personal i contextual de cada alumne.

Definició de l'Estil Educatiu personalitzador

L'Educació Personalitzada defineix un Estil Educatiu personalitzador que es caracteritza per ser:

1. **Integrador i obert:** conjumina tots els elements de la realitat. La diferència s'introdueix com un element més on tot es complementa. Aquesta complementarietat és, per essència, integradora. S'impulsa una actitud

d'obertura cap a l'altre, la realitat (natural, social i transcendent) que afavoreixi el desenvolupament de totes les possibilitats de cada persona.

2. **Reflexiu i crític:** la reflexió té un paper fonamental per a donar un caràcter humà a l'aprenentatge. Es potencien activitats per tal de provocar la reflexió i promoure el criteri personal objectiu. Aquesta reflexió permet:
 - Una mirada real i completa cap a l'interior.
 - Tenir consciència de la pròpia vida descobrint el seu sentit més profund.
 - Observar i valorar la realitat amb criteri i opinió fonamentada.
 - Desenvolupar el pensament crític.

3. **Singularitzador i convivencial:** La despersonalització que caracteritza la societat actual pot ser contrarestada a l'aula a partir de l'acollida de cada alumne, com a persona única i irrepètible, fent que pugui actuar per ella mateixa i reforçar la seva identitat i autonomia personal.

Al mateix temps, la nostra societat afavoreix un fort individualisme i fomenta personalitats tancades en sí. Per això, s'atorga una importància especial a la vinculació de la persona amb la Comunitat, impulsant la comunicació i l'obertura com a mitjà de relació. Es busca:

- La sinceritat en el tracte.
 - El foment de l'amistat i la companyonia.
 - El temps de qualitat entre el docent i l'alumne.
 - Afavoreix tant un bon ambient de treball i convivència com l'adquisició d'hàbits i rutines.
 - El treball col·laboratiu entre tots els membres de la Comunitat Educativa.
-
4. **Operant i creador:** El caràcter pràctic de l'estil operant i creador condueix a educar promovent i reforçant la creativitat de cada alumne. Es reforça la capacitat creativa que s'extén a totes les manifestacions de la vida: ciència, art, vida escolar, familiar, etc. Per això:
 - S'opta per l'obra ben feta.
 - Es potencien estudis i activitats que facilitin l'expressió.
 - S'estimula el treball individual i el treball grupal com a mitjans de col·laboració i convivència.

- Es creen situacions on els alumnes tinguin la iniciativa, sempre acompanyats pels seus professors.

5. **Exigent i alegre:** L'Educació Personalitzada aspira al treball ben fet i a la conducta ben viscuda, que produeix en la persona alegria, sabent que el que val la pena en ocasions exigeix esforç. Es descobreix el sentit de la vida com un bé personal i comú, des de l'optimisme i l'esperança. Per aquest motiu, es treballa per a:

- Reconèixer el que està bé i les seves causes, rectificant les coses o accions mal fetes.
- Potenciar les aficions com a font d'alegria i intercanvi.
- Diferenciar entre el necessari i el superflu.

4.3. Conseqüències derivades d'assumir l'Educació Personalitzada en el Model Pedagògic Companyia de Maria

Optar per l'Educació Personalitzada en el nostre Model Pedagògic suposa:

- Atendre la naturalesa humana entesa com a l'essència de l'ésser.
- Apostar per un enfocament actiu de l'educació i una personalització de l'aprenentatge, afavorint l'equitat, l'accessibilitat i la responsabilitat social. L'escola ha de ser mitjà que faciliti a l'alumne les eines necessàries per a adquirir la responsabilitat de la seva pròpia vida i aprenentatge.
- Oferir condicions per al descobriment de la identitat, perquè cada alumne descobreixi la seva singularitat potenciant l'autonomia i la iniciativa personal, l'auto coneixement i el desenvolupament d'hàbits de treball, la llibertat, la reflexió i la dignitat.
- Desenvolupar totes les dimensions de la persona: corporeïtat, espiritualitat, afectivitat, voluntat o intel·ligència, així com el cultiu de la individualitat i la socialització que fomenten el respecte cap a un mateix i els altres, a partir de la interiorització personal, el diàleg i la participació.
- Adaptar el sistema a l'alumne perquè aquest creixi tant com pugui fer-ho, donant-li l'oportunitat de reflexionar i explorar les possibilitats que se li presenten.

- Facilitar la seva obertura a altres realitats que enriqueixin la seva capacitat d'escolta, de comunicació i intercanvi.
- Facilitar un model d'ensenyament que promogui l'aprenentatge significatiu en lloc de memorístic.
- Treballar en entorns creatius, dinàmics i estimulants cognitivament que afavoreixin l'entusiasme i la curiositat intel·lectual dels alumnes.
- Optar per una orientació del treball a partir d'un currículum personalitzat i obert amb objectius i continguts d'acord amb les possibilitats de cada estudiant.
- Potenciar hàbits de treball intel·lectuals com el domini de les estratègies per a aprendre i pensar (capacitat per a distingir l'important d'allò trivial, el que és real del que és aparent, el permanent del que és canviant) i un aprenentatge metacognitiu que permet l'autoregulació i autocontrol al llarg del procés.
- Considerar com a font de contingut diferents mitjans o recursos per a la recerca de nova informació i instrucció, no sols el docent o els llibres de text, i valorar metodologies i eines que permetin el perfeccionament de les facultats de cada alumne i la seva obertura al món.
- Prioritzar la formació ètica que implica formar la capacitat de criteri propi, l'esforç per a superar dificultats i la formació intel·lectual com a elements imprescindibles, incloent la disciplina, la constància, l'atenció, la capacitat de síntesi, l'esperit crític, els hàbits, la claredat d'expressió i les relacions socials.
- Optar per una avaluació contínua, entesa com el seguiment permanent dels estudiants per a conèixer el seu desenvolupament, les seves potencialitats i dificultats i readaptar la instrucció, centrant-se en la capacitat i motivació i no en el rendiment.
- Promoure la participació activa de la família en la vida escolar i en el desenvolupament de l'alumne.
- Aconseguir que el procés d'enriquiment personal vagi unit a la satisfacció pel

treball ben fet.

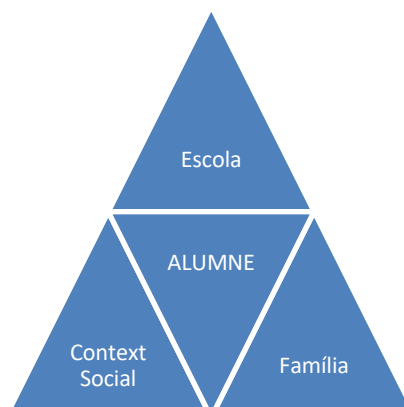
- Oferir una educació cristiana que fomenti la trobada amb la persona de Jesús de Natzaret i el compromís en la construcció del Regne de Déu.

En resum, la concepció pedagògica per la que opten els centres de la Companyia de Maria és l'Educació Personalitzada perquè entronca amb el nostre Projecte Educatiu i el seu ampli enfocament proporciona avantatges en relació, no solament amb el coneixement i l'atenció de l'alumnat, sinó també en relació amb el treball personalitzador del docent i amb la possibilitat de l'ús de recursos, metodologies i estratègies d'ensenyament que permetin personalitzar l'educació.

4.4. Rols des de l'Educació Personalitzada

Alumne: Escola, Família i Societat

El Model Pedagògic es basa en un triangle on l'alumne se situa al centre i l'escola i la família treballen en sintonia, per un projecte comú, en un context social ampli i determinat. En aquest, les relacions basades en la confiança mútua marquen un procés continu i estimulants que permet el creixement, la interrelació, el diàleg i el treball conjunt.

4.4.1 L'Alumne

L'Educació Personalitzada entén l'alumne com a principi i resultat, perquè aquest té plenitud de dignitat. Està influenciat per factors (biològics, socials, tècnics, etc.) que el condicionen i el conformen, però que estan al servei de l'ésser personal. L'alumne es configura a través de processos educatius i, amb el pas del temps, desplegant les

seves potencialitats i inquietuds per a arribar a ser cada vegada més lliure i responsable de les seves accions.

L'Educació Personalitzada cedeix el paper protagonista a l'alumne i el converteix en el responsable màxim del seu propi aprenentatge. Com a ésser actiu, s'involucra en la seva totalitat en allò que fa i s'esforça per a aconseguir els seus objectius. L'alumne, gràcies al treball dins i fora de l'aula i a la relació i acompanyament dels seus educadors, va adquirint autonomia i consciència del seu aprenentatge i del seu desenvolupament personal. S'implica en el procés i pren consciència dels objectius i de com s'aconsegueixen. Es capaç de rebre estímuls, generar coneixement, acceptar compromisos, fer-se preguntes i buscar respostes prenent decisions. Es potencia la metacognició i l'autoregulació del propi procés d'aprenentatge que permeten planificar quines estratègies hauran d'utilitzar-se en cada situació, la seva aplicació i el control del procés d'avaluació per a detectar els errors i realitzar transferència a noves situacions.

Com a ésser social, es relaciona amb el medi i aprèn de i amb els seus iguals, acull els consells del professorat i dels seus propis companys i és capaç de transferir el que ha après dins i fora de l'aula. En aquest procés de creixement personal, un adequat autoconeixement i una bona autoestima es converteixen en la base perquè aquest desenvolupament integral sigui possible.

L'alumne, en els col·legis de la Companyia de Maria, s'educa per a ser una persona:

- Única i irrepètible, amb infinites possibilitats per a aprendre.
- Lliure i autònoma.
- Posseïdora de destreses cognitives i habilitats socials i cíviques.
- Espiritual, amb sentit de transcendència.
- Intuïtiva i creativa.
- Reflexiva i crítica, capaç d'adaptar-se i prendre decisions per a resoldre reptes.
- Humil, responsable i cooperativa.
- Prosocial, compromesa amb la realitat per a millorar-la, solidària amb les persones o grups socials amb carències més grans o en situacions de vulnerabilitat.
- Amb identitat cosmopolita global.

Com estudiant es manifesta com un alumne amb:

- Interès per conèixer i aprendre.

- Actitud oberta per a harmonitzar les coses aparentment oposades: vida interior-vida exterior, teoria-pràctica, individualitat-sociabilització, treball-oci, etc.
- Capacitat per a reflexionar sobre el desenvolupament del propi treball, valorant els obstacles i autoregulant la pròpia activitat.
- Iniciativa i interès per exposar les seves idees i aprendre a través de l'assaig-error.
- Una visió estratègica per a treballar de manera individual o col·laborativa per tal d'aconseguir el que es proposa.

Se l'anima perquè arribi a ser capaç de:

- Ser responsable del seu aprenentatge, assumint amb il·lusió i responsabilitat els reptes que se li plantegen.
- Distingir i expressar sentiments, emocions, passions i motivacions.
- Mostrar flexibilitat i obertura al canvi i a la innovació motivat pel desig de conèixer.
- Gestionar i interpretar informació complexa i utilitzar adequadament els mitjans i els recursos, autoregulant la pròpia activitat.
- Saber treballar individualment i en grup per a millorar el món.
- Codissenyar plans personals d'aprenentatge conjuntament amb el docent.
- Valorar els seus resultats d'aprenentatge i integrar-los en el seu propi procés cognitiu.

4.4.1.1. Perfil de sortida de l'alumne

L'establiment d'un perfil de sortida té com a principal objectiu que l'alumne, quan completi el seu procés formatiu als nostres centres, arribi a ser competent per a la vida i estigui preparat per a actuar amb responsabilitat davant del futur, mostrant iniciativa i excel·lència personal. Aquest perfil de sortida, expressat en forma de competències generals, adquireix un caràcter global que permet abordar les dimensions de la persona d'una manera holística i no fragmentada. El caràcter globalitzador que marca el procés d'aprenentatge i ensenyament ha d'estar relacionat amb una planificació que afavoreixi que l'alumne desenvolupi les competències i adquireixi els recursos per a poder respondre als reptes que li plantegi la vida en el àmbit personal, interpersonal, social i professional.

Aquest perfil de sortida guia i orienta totes les decisions educatives que es prenguin al centre i a l'aula a partir de l'elecció d'estratègies metodològiques que prevegin, de manera nuclear, l'atenció de les característiques diferencials de cada u.

L'alumne, com a líder de la seva vida, es descriu com una PERSONA:

1. *Optimista*: persona alegre i realista, esperançada, que gaudeix amb el que fa i amb el contacte amb els altres.
2. *Autònoma*: persona coherent i unificada, que es coneix i assumeix les seves responsabilitats, drets i deures.
3. *Proactiva*: persona flexible, amb identitat cosmopolita global, amb capacitat d'anàlisi i coneixement de l'entorn que sap adaptar-se a les noves situacions personals, escolars, familiars i socials.
4. *Emprenedora*: persona creativa, amb iniciativa personal i capacitat per a gestionar projectes, resoldre problemes en diferents contextos, prendre decisions i dur-les a terme amb responsabilitat.
5. *Competent*: persona amb una solidesa intel·lectual i moral, amb capacitat per a comunicar-se en diverses llengües, discriminar la informació, gestionar el temps, dominar les tecnologies de la informació i la comunicació de forma eficaç i responsable.
6. *Disciplinada*: persona perseverant, amb capacitat i passió per aprendre, amb desig de superació i d'anar endavant, d'assumir la crítica i els errors com a oportunitat d'aprenentatge.
7. *Respectuosa*: persona assertiva i íntegra, amb destreses comunicatives i habilitats socials.
8. *Intel·ligent emocionalment*: persona amb coneixement, autoestima i capacitat autoreguladora que reconeix i gestiona les seves pròpies emocions i respecta les dels altres.
9. *Identificada amb valors socials i transcendents*: persona responsable i reflexiva, empàtica i solidària, amb esperit crític i compromís ètic, oberta al

món i a la transcendència i amb capacitat per a viure en comunitat buscant el bé comú.

10. *Compromesa*: persona altruista i generosa, amb capacitat de servei, que troba en Jesús de Natzaret un sentit per a la seva vida i descobreix en Maria i Joana de Lestonnac, models de compromís i de realització humana i cristiana.

4.4.2 El Docent

“Ser educador Companyia de Maria es quelcom que va més enllà d’una funció o tasca.

Es un mode d’acollir i transmetre la vida.

L’educador és mediador, testimoni, capaç d’escoltar i de fer-se guia”

Projecte Educatiu (2011)

L’educador del segle XXI, als centres Companyia de Maria, comprèn i actua en una societat amb una realitat profundament complexa i canviant. Té un paper fonamental a l’aula, però passa de ser l’actor i expositor principal a orientador, guia i assessor de l’alumne, atenent la seva formació completa. Amb professionalitat i entrega, desenvolupa competències que li permetin seleccionar i transmetre la informació, generar i fer front a nous reptes promovent una educació de qualitat i fent avançar els alumnes cap a les metes previstes. El docent, des d’un enfocament personalitzador, educa i se’l respecta per allò que és i no únicament per allò que fa.

El mestre dona la mà i orienta, des del coneixement dels alumnes i les seves possibilitats, adaptant-se a les seves capacitats i necessitats i reforçant les seves inquietuds i fortaleces. Els ajuda a obrir-se a la realitat amb llibertat per a fer el bé i amb l’objectiu de ser millors persones oferint-los seguretat i realisme. Accepta i és sensible a les diferències individuals dels alumnes. Crea una atmosfera a l’aula de respecte i comprensió i elabora propostes educatives d’acord amb la naturalesa de cada alumne.

L’aprenentatge es converteix en una experiència personal per a cada alumne i en ella, el mestre, com a expert i en el seu paper de líder influent, el guia i motiva en el seu avançament continu establint objectius de forma conjunta i convertint-se en mediador de l’aprenentatge. El docent forma un binomi amb cada alumne i realitza un seguiment personalitzat durant tot el procés. Utilitza els mitjans i els recursos necessaris per tal de respondre a les necessitats i oferir oportunitats de creixement. El seu compromís personal, la seva capacitat comunicativa i la seva empatia amb els

alumnes el porten a tenir una actitud d'ajuda i servei des de la sensibilitat, la tolerància i el respecte en defensa del principi de l'equitat d'oportunitats.

Així, l'educador Companyia de Maria, es caracteritza per ser una persona:

- Autèntica i empàtica.
- Bon professional i competent: no només trasmet coneixement sinó també valors. És referent en la construcció de la identitat de l'alumne.
- Amb bona autoestima, autoconcepte i capacitat per l'autocontrol i la autoreflexió.
- Flexible, compromesa, competent, en permanent formació i millora, que treballa per desenvolupar la curiositat i la capacitat de raonament de l'alumne.
- Entusiasta, proactiva i comunicativa.
- Exigent, planificada i sistemàtica per a aconseguir els objectius proposats i conduir els seus alumnes i ella mateixa a l'èxit i l'excel·lència.
- Visionària, realista i perseverant.
- Amb habilitats emocionals i socials que li permetin respondre a les necessitats dels alumnes i a les que li exigeix la societat.
- Amb sentit de transcendència i respectuosa amb les creences.
- Que té cura de la seva vida i la dels altres, de manera que valgui la pena ser viscuda.

Es un professional que posseeix:

- Fe en el propi treball i en el de cada un dels seus alumnes.
- Autoritat moral i professional.
- Aptituds personals per a facilitar l'aprenentatge: es compromet i pren decisions amb responsabilitat i competència.
- Capacitat per a compartir els coneixements de forma ordenada i sistemàtica, amb interès per l'ensenyament i les assignatures que imparteix.
- Actitud d'escolta i bona comunicació per a acostar-se als membres de la Comunitat Educativa i establir una interacció basada en la confiança, l'optimisme, l'escolta atenta i sincera.
- Capacitat per a treballar i cooperar amb els seus companys i compartir el que sap i aprèn.
- Coneixements per a enfrontar-se a les noves situacions socials i tecnològiques, sense temor i de forma innovadora.

En la seva actuació el docent:

- Coneix l'alumne, realitza un seguiment personalitzat i estableix una relació de col·laboració contínua amb la família.
- Sap on es dirigeix, obrint el camí i invitant l'alumne a explorar, a fer-se preguntes i a compartir idees que promoguin l'educació integral.
- Fomenta el respecte i valora l'esforç, no tant l'èxit. Aprecia els encerts i accepta els errors valorant-los com a una font d'aprenentatge.
- Respecta i motiva la iniciativa i la creativitat de l'alumne a partir de diferents camins i experiències d'aprenentatge.
- Potencia la reflexió, la consciència crítica, la participació i la possibilitat d'aprofitar els avanços tecnològics per a l'aprenentatge al llarg de la vida.
- Busca coherència entre el Projecte Educatiu i la pràctica educativa. Desenvolupa les seves funcions i assumeix les obligacions que li corresponen.
- Crea una atmosfera de comprensió i respecte a l'aula basada en el diàleg, la participació i la interiorització personal.
- Dona importància a allò que ensenya i a com ho ensenya, promovent hàbits intel·lectuals en els seus alumnes, sabent amb quins mitjans compta (materials i tècniques d'ensenyament) i on vol arribar.
- Potencia el desenvolupament del pensament crític, creatiu i la resolució de problemes. Acompanya els alumnes a adaptar-se als canvis en el seu procés d'aprenentatge per a superar les dificultats.
- Assumeix les seves equivocacions com a font d'aprenentatge, potencia la reflexió sobre sí mateix i el judici crític.
- S'actualitza constantment en els coneixements i habilitats. Busca la innovació, estableix els propòsits i les competències que desitja aconseguir amb cada alumne en utilitzar tècniques actives i participatives que promoguin l'aprenentatge significatiu i proper a la realitat.
- Sap treballar en equip i fomenta el treball cooperatiu i en grup, cap endins cap en fora de l'escola.
- Actua des d'un sentit de justícia eco-social.
- Amb Identitat Cosmopolita Global, és una persona amb reptes, que dialoga amb el món, contextualitza el procés d'ensenyament-aprenentatge en els contextos socials-històrics que viu, a nivell local i global.

- Facilita i potencia la relació entre el professorat i les famílies.
- Educa per al compromís social i la ciutadania activa.

4.4.2.1 Pla de Formació per al docent

La qualitat dels millors centres educatius està lligada inexorablement a la selecció dels candidats idonis per al exercici docent i a l'acompanyament en la seva formació permanent. En els nostres col·legis es recolza el professorat en el desenvolupament professional, de forma individual i grupal, a partir de propostes formatives vinculades a les necessitats reals dels docents en el seu treball diari, en el qual es fomenta el treball en equip, la reflexió i la participació. Aquesta oferta formativa es converteix en un punt clau perquè el cos docent pugui adaptar-se als canvis que la realitat i el sistema educatiu imposa, de forma contínua i exigent, amb la introducció d'eines i nous modes de pensar sobre l'ensenyament i l'aprenentatge. A partir d'una formació de qualitat, el mestre adquirirà coneixements, competències i habilitats que li permetin millorar les tècniques i metodologies didàctiques que utilitzarà a l'aula per tal de respondre a les necessitats de l'alumne, de la societat i del món laboral.

4.4.3 La Comunitat Educativa

La Comunitat Educativa, a través d'un treball conjunt i complementari, fa possible el desenvolupament i implementació del Model Pedagògic en els centres educatius. Aquesta Comunitat Educativa es construeix des de l'acollida respectuosa a tots els seus membres i a l'aportació específica de cada un, a través del foment de la cultura participativa, el diàleg i la comunicació, fent així del Projecte Educatiu Companyia de Maria un projecte comú compartit. El treball en equip, les relacions d'ajuda i la implicació responsable de totes les persones que duen a terme la tasca educativa, evidencien que l'educació es tasca de tots, no educa una persona aïllada sinó tot un ambient¹⁷.

La Companyia de Maria creu en una escola oberta i activa. L'obertura als diferents membres de la Comunitat Educativa i a la realitat del nostre món, li dona un caràcter dinàmic i la impulsa a buscar respostes noves que incideixin en la millora de la qualitat educativa i de la societat.

¹⁷ Cf. La Compañía de María, un proyecto de educación, o.c., p. 49-50

4.4.3.1 Relació escola- família

La família, com a primera educadora dels seus fills, estarà implicada activament en el seu procés educatiu. S'encoratjarà la seva participació en la vida escolar potenciant la relació col·laborativa i facilitant aquelles iniciatives que afavoreixin una comunicació adequada i fluïda.

El Centre oferirà a les famílies diferents possibilitats de formació en la línia del Projecte Educatiu i del Model Pedagògic, com a ajuda en l'educació dels seus fills i perquè els valors que es volen transmetre i viure puguin ser portats també a altres àmbits d'actuació personal i professional.¹⁸

Es busca potenciar:

- L'establiment d'objectius comuns família-tutor, que s'aniran revisant periòdicament.
- L'avaluació contínua i conjunta amb els pares de tot el procés educatiu que

¹⁸ Cf. Proyecto Educativo Compañía de María. 2011, p. 15

permeti valorar els éxits i introduir les millores necessàries que beneficien el desenvolupament harmònic.

- L'intercanvi d'informació en entrevistes personals i grupals (a través de les tecnologies de la informació i la comunicació) que busqui propostes de millora.
- Trobades formatives en relació amb la vida acadèmica i sobre la convivència dels alumnes.
- Trobades i activitats que afavoreixin les relacions obertes i cordials entre els membres de la Comunitat: presentacions de projectes, jornades, convivències, graduacions, festes i celebracions pròpies de la Companyia.

4.4.4 Les activitats extracurriculars i la relació amb l'entorn

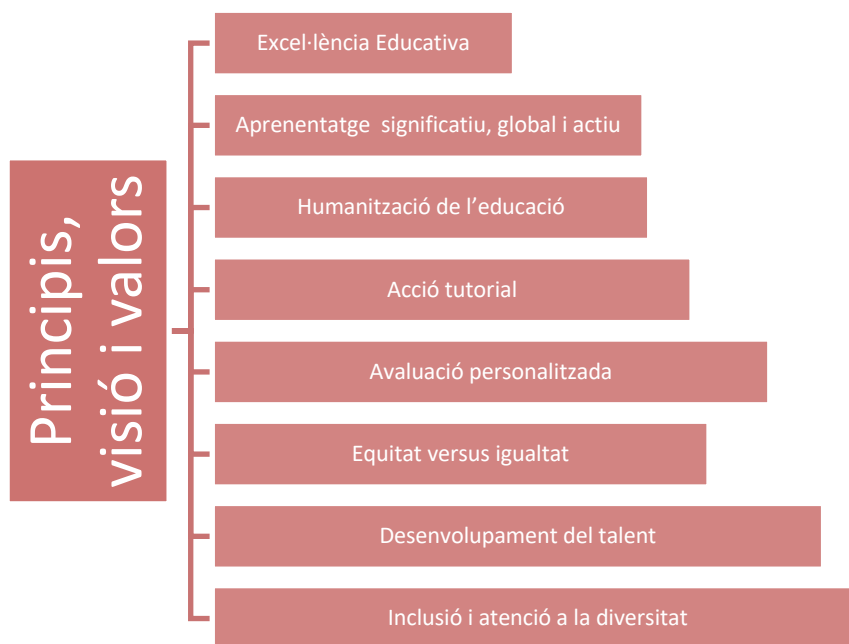
Educar de forma personalitzada suposa conèixer i atendre cada alumne en totes les seves dimensions. Amb aquest objectiu, els Centres Companyia de Maria oferiran una varietat d'activitats extracurriculars on cada un, lliurement, sigui convidat a participar-hi: compartir la fe, cultivar el sentit artístic, incentivar la capacitat de crear i investigar, afavorir el gaudi i la cura de la natura, practicar esport, entrar en contacte amb altres realitats...¹⁹

¹⁹ Cfr. Proyecto Educativo Compañía de María. 2011, p. 10

“No educa una persona aïllada, sinó que es tot un ambient el que educa”

Projecte Educació (1998)

La nostra perspectiva i pràctiques d'aprenentatge i ensenyament es basen en elements que ofereixen valor al nostre treball i defineixen l'estil educatiu, la qual cosa permet la promoció de l'excel·lència educativa, la innovació i l'atenció a la diversitat.

5.1 Excel·lència educativa

El Model Pedagògic engloba de forma polièdrica i holística tots els factors necessaris per aconseguir l'excel·lència i l'eficiència de cada un dels processos que conformen la tasca educativa. La millora contínua s'aconsegueix a partir de la cerca de la integritat i la coherència en tot el que fem, a través d'un projecte ben definit, en constant procés d'obertura i renovació. És fonamental implicar tots els membres de la Comunitat a partir de l'especificació dels objectius, els mitjans que s'haurien d'utilitzar i els resultats que es pretenen aconseguir. Els canvis pedagògics i metodològics que s'incorporen en nostres col·legis posen de manifest l'esforç per desenvolupar una educació de qualitat que permeti que cada alumne obtengui el màxim rendiment d'acord amb les seves capacitats i interessos.

5.2 Aprenentatge significatiu, global i holístic

S'aposta per un aprenentatge significatiu, global i holístic que permeti a l'alumne atribuir sentit a allò que aprèn perquè sigui perdurable en el temps i disposi dels recursos necessaris per a actuar competentment tota la vida. Es considera que el coneixement és el factor clau per a generar valors d'acord amb la realitat perquè el canvi, les transformacions constants en la societat, així com el volum d'informació i els sabers informals exigeixen entendre que l'escola ja no és l'única font d'informació i, per això, els centres educatius han d'obrir-se al món i transformar-se en centres d'aprenentatge i no només d'ensenyament, impulsant la participació activa de l'alumnat.

Als nostres col·legis s'ofereix tot tipus d'experiències reals o simulades, però sempre contextualitzades, que permeten atendre els interessos, les habilitats i els estils d'aprenentatge de l'alumnat per a afavorir la construcció significativa del coneixement. Es prioritza i es dóna resposta a un dels pilars de la filosofia del Projecte Educatiu ODN: "Caps ben fets més que ben plens"²⁰.

Es potencia l'interès per aprendre a partir d'un aprenentatge autònom i auto dirigit, l'aprofundiment i la creació de reptes que duguin a potenciar el pensament divergent i la creativitat, amb la finalitat d'evitar la manca d'interès o la desmotivació. Les activitats es converteixen en mitjans per a propiciar el desenvolupament de les capacitats dels estudiants i la promoció de valors i es transformen en un element fonamental de l'aprenentatge. Aquestes propostes han d'estar ben:

No es tracta d'activitats inconnexes, sinó relacionades entre sí, que es complementen mútuament. Mes enllà de la transmissió de continguts, s'afavoreix el desenvolupament de la interioritat (ésser), de les capacitats (saber), de les habilitats (saber fer) i de les motivacions (voler fer), a la vegada que s'estimula la formació d'un pensament reflexiu, obert i solidari amb procediments que porten a l'auto

²⁰ Cfr. Proyecto Educativo Compañía de María. 2011, p. 18

interrogació i la generalització. Els alumnes aprenen estratègies per a millorar i gestionar el seu aprenentatge de forma eficaç i autònoma en descobrir el *què*, el *com*, el *perquè* i el *per a què* d'una tasca.

5.2.1 Aules obertes al món

Les aules són espais de treball dinàmics i constructius, on es promou el diàleg i la crítica, es construeix coneixement i s'aprèn conjuntament a partir del debat, la investigació, l'experimentació i la vivència d'experiències significatives. En elles es genera un clima altament motivador que augmenta la curiositat i el rendiment dels alumnes. Són aules obertes al món, a la realitat més propera i a la vida de cada centre, que permeten l'intercanvi entre tots els membres de la Comunitat Educativa.

El mestre no és responsable d'una única classe, sinó que observa i participa en la gestió de les aules d'altres docents (*team teaching*). Aquesta obertura i intercanvi proporciona un feedback mutu en un clima de confidencialitat i respecte. El debat sobre l'observació, la gestió i les metodologies de la classe suposa la millora professional i facilita l'intercanvi de maneres d'actuar i educar. Aquest treball conjunt afavoreix l'empoderament dels equips docents cap a una pràctica professional compartida i en millora contínua, a més del compliment d'una oferta d'activitats diversificades i la millora del coneixement dels alumnes.

En ocasions, les classes poden transformar-se en *aules-matèries*: espais destinats a impartir una matèria concreta (anglès, plàstica, tecnològica, etc.). Aquesta opció permet que es disposi d'espais fixos destinats a activitats específiques, amb recursos educatius òptims que faciliten el desenvolupament del currículum d'aquesta assignatura.

5.3 Humanitzar l'educació

5.3.1 La persona: punt de partida de l'educació

El centre emissor i receptor de tot el dinamisme educatiu del Projecte Educatiu i el Model Pedagògic Companyia de Maria és la persona. Aquesta persona s'ha d'entendre com a un ser únic i irrepetible per les circumstàncies que l'envolten, original en la seva singularitat, amb identitat pròpia, capaç de situar-se en la realitat i intervenir-hi. El seu desenvolupament intrapersonal i interpersonal reverteix en una

millor disposició per a l'aprenentatge. Per això, *humanitzar l'educació* es converteix en un dels nostres grans objectius i compromisos. Des de l'obertura, la contextualització i un esperit universal i adaptatiu, la nostra responsabilitat és acollir l'avenç tecnològic per a aprendre a beneficiar-se'n. Hem de posar-lo al servei de l'alumne per al seu desenvolupament emocional, social, lògic, racional, pràctic, creatiu i operatiu, així com espiritual i ètic que li permeti créixer com a persona.

Creiem en una educació que comuniqui la necessitat del respecte per l'ésser, on la persona sigui més que un saber fer, des de la seva singularitat (integritat personal) i la seva originalitat (com a ésser únic i irrepetible). La persona és l'origen de tota activitat i no el seu resultat, amb capacitat d'actuació, elecció i autonomia per a construir el seu projecte de vida. Es converteix en objectiu ajudar a prendre consciència a l'alumne de la superioritat de la persona davant dels mitjans, prioritzant la part humana per sobre de la tècnica. Som conscients que la tecnologia substituirà el treball que actualment realitzen moltes persones, però les màquines mai no podran tenir característiques humanes com l'empatia, la col·laboració, l'adaptació als canvis immediats per a la millora contínua, etc. La dimensió intel·lectual que es potencia en l'alumne suposa ensenyar a pensar a través de la percepció i l'atenció, la reflexió i la memòria, la imaginació i la creativitat, l'expressió simbòlica i la pràctica treballant la capacitat de planificació, el comportament i el control de la conducta.

Per això:

- S'emfatitza el desenvolupament de la capacitat per a localitzar, organitzar i avaluar la informació, sabent utilitzar-la en benefici propi i en bé dels altres, posant més èmfasi en l'ús de la informació que en la seva adquisició.
- S'educa no perquè els alumnes aprenguin "professions", sinó posant el focus en l'aprenentatge de destreses necessàries per al futur.
- Es potencia un ensenyament que animi a la innovació i la creativitat a partir d'un coneixement sòlid i el foment de l'experimentació contínua, així com l'ús del pensament inductiu i divergent.
- S'impulsa la formació de criteris que provoquin la reflexió que dona caràcter humà a l'aprenentatge, donant a conèixer mètodes per a facilitar la reflexió i autovaloració dels aprenentatges.
- Es fomenta l'elecció com a possibilitat que permet a l'alumne implicar-se en les activitats i augmentar la seva motivació.

5.3.2 L'Acció Tutorial

Tots els nostres centres disposen d'un Pla d'Acció Tutorial. S'entén la funció tutorial com l'acció que pretén optimitzar al màxim el procés d'aprenentatge i el creixement de l'alumnat a partir del seu acompanyament personal i acadèmic. S'entén la funció tutorial com l'acompanyament personal i acadèmic que pretén optimitzar al màxim el procés d'aprenentatge i el creixement de l'alumnat. Permet la confrontació i l'autoavaluació contínua per tal d'ajudar l'alumne en el seu creixement positiu i en la seva integració en el grup, a partir de una dinàmica contínua d'auto acceptació i de tolerància cap als altres.

Cada alumne és tutoritzat per un docent-tutor que es converteix en el referent que l'alumne té en el seu dia a dia i és qui segueix l'evolució dels seus aprenentatges de forma personalitzada. A partir de les tutories individualitzades, així com de les grupals, i de l'observació sistemàtica, el professorat treballarà per crear un ambient a l'aula propici per a l'aprenentatge i les relacions interpersonals i evitarà possibles problemes de convivència. Durant el procés d'aprenentatge i ensenyament, alumne i professor reflexionaran conjuntament sobre el treball, establiran objectius d'aprenentatge a partir de plans personals i grupals. A més, es potenciarà la co-tutoria o tutoria entre iguals per tal d'enfortir no solament el seguiment entre alumnes i l'ajuda mútua sinó també per a la convivència i el desenvolupament personal i social.

5.4 Avaluació Personalitzada

El Model Pedagògic atorga un paper rellevant a l'avaluació com a component regulador fonamental del procés d'aprenentatge i ensenyament, i per això desenvolupa sistemes operatius i eficaços que serveixin de motor per a iniciar nous aprenentatges, esmenar deficiències i prendre decisions a temps. Per a això, s'avaluaran els diferents elements que integren el procés educatiu: l'aprenentatge dels estudiants, el professorat, els materials, els centres educatius i la coherència entre els objectius, els continguts, la metodologia i l'avaluació. L'alumne estarà implicat activament en el procés d'avaluació tot compartint responsabilitats amb el mestre.

L'avaluació es planificarà allunyant-se de programes que l'acrediten com una qualificació, evitant etiquetar i optant per propostes avaluatives on s'apliquen

estratègies adaptables als diversos estils d'aprenentatge. A l'aula es motivarà l'autoavaluació (realitzada pel propi alumne sobre els seus èxits i processos d'aprenentatge), la coavaluació (realitzada entre iguals, motivant la interacció entre els alumnes) i la heteroavaluació (efectuada pel docent sobre el procés d'aprenentatge i els èxits de l'alumnat).

L'avaluació, segons la seva finalitat, tindrà diferents modalitats i intencionalitats:

- a) *Avaluació Diagnòstica Personalitzada o Predictiva*: es realitzarà a l'inici d'un període o tema per a realitzar un diagnòstic del punt de partida i tindrà present les característiques i capacitats personals de l'alumne, els seus coneixements previs i les seves experiències i interessos per a fer-lo partícip de les seves fortaleses i treballar en positiu sobre les seves debilitats. El seu objectiu és valorar les possibilitats de cada alumne per a progressar en el seu aprenentatge.
- b) *Avaluació Formativa i Formadora Personalitzada*: es farà durant el procés d'aprenentatge i ensenyament de forma contínua i progressiva. Permetrà recollir informació, valorar processos, prendre decisions, realitzar modificacions o ajustos per tal de millorar l'aprenentatge i oferir l'ajuda necessària en cada moment i facilitar el feedback pràctic i específic durant tot el procés. A través de les dificultats o errors es diagnosticaran les necessitats i es buscaran els beneficis per a superar-los. El coneixement procedent d'aquest tipus d'avaluació s'utilitzarà constantment per a modelar la direcció i la pràctica dins de l'entorn d'aprenentatge.
- c) *L'Avaluació Sumativa Personalitzada o de Rendiments*: es comprovarà el grau i el nivell aconseguit (producte final) així com l'eficàcia dels instruments en avaluar els rendiments, en relació amb els objectius previstos i els resultats finals, a partir de processos sistemàtics i periòdics amb avaluacions de caràcter quantitatiu i qualitatiu.

Des d'aquesta perspectiva i allunyant-se d'una avaluació que se centri exclusivament en els èxits finals, l'avaluació no es limitarà únicament a comprovar resultats, sinó que es convertirà en el punt de partida per a nous aprenentatges on l'error és acceptat i considerat. S'emprarà gran varietat de tècniques, instruments i estratègies que permetin recollir informació sobre el domini dels continguts, la verificació de la

consecució de les tècniques i les habilitats i les actituds de l'aprenentatge dels estudiants en les diferents etapes del procés educatiu. Aquest treball possibilitarà adaptar la instrucció i ajudarà a guiar els alumnes cap a la consecució dels seus objectius. Entre elles remarquem: proves orals i escrites, processos d'observació, entrevistes i tutories, exposicions i debats, proves estandaritzades, proves d'execució (portafolis o diaris d'aprenentatge), resolució de problemes, mapes conceptuals, i se li atorga un paper especial a les rúbriques per la possibilitat que ofereixen de valorar indicadors observables, i d'establir nivells i matisos en la seva consecució.

5.5 Equitat versus igualtat

La Companyia de Maria, des del respecte a la diversitat i la promoció de la inclusivitat, busca oferir una proposta educativa que respongui a les necessitats de l'alumne i permeti el desenvolupament de les seves potencialitats, tant dels que presenten més dificultats com dels que tenen més capacitats. Per això s'opta per l'equitat més que per la igualtat perquè aquella permet donar a cada un allò que necessita, en cada moment i en cada circumstància, personalitzant la seva educació.

5.6 Desenvolupament òptim del talent de l'alumnat

5.6.1 Centres educatius de desenvolupament del talent

El futur de la nostra societat s'afiança en la promoció de l'excel·lència de tots els alumnes, ciutadans de l'avui i del demà, capaços de la construcció d'un món millor. El desenvolupament del talent requereix un clima familiar i acadèmic que potenciï l'excel·lència personal i professional de cada alumne i educador, des d'un model personalitzat i amb programes d'enriquiment de la intel·ligència que els empoderi i possibiliti el desenvolupament de les capacitats i la creativitat. El talent, si no és adequadament estimulat, en ritme i profunditat, condueix a un escàs o nul increment del mateix.

El Model aposta per l'excel·lència, el desenvolupament cognitiu i afectiu òptim del potencial i del talent de cada alumne des d'una perspectiva sistèmica, entenent-lo com a un ventall de competències, aptituds i habilitats que han de créixer exponencialment. Per això, s'opta per una educació que s'allunya d'un model de reproducció del coneixement (on l'aprenentatge és tancat i passiu) i s'inclina per un model de desenvolupament del talent (on l'aprenentatge és obert i actiu) en el que

es potencien la curiositat i la indagació, en fer-se preguntes i en compartir idees per a arribar a formular les pròpies conclusions que porten a assumir reptes i a sortir de la zona de confort. Per tal que el talent pugui desenvolupar-se, resulta fonamental que el professorat sigui capaç d'implementar programes que cultivin les capacitats de l'alumnat a partir de la seva identificació i que possibiliten la detecció de carències. Posteriorment, s'idearan línies d'intervenció a partir de Plans Personalitzats per a cada estudiant i grup. En les diferents matèries i propostes s'oferiran múltiples i diverses oportunitats que posin a prova el potencial amb la finalitat d'aconseguir un aprenentatge autònom en un entorn de treball cooperatiu i amb agrupacions flexibles, on es desenvolupen destreses de comunicació, col·laboració i participació i el treball generi implicació, lideratge, motivació, pensament crític i creatiu.

5.6.2 Plans Personals d'Aprenentatge

Els alumnes, juntament amb el seu docent-tutor, dissenyaran *Plans Personals d'Aprenentatge* en els que s'ordenin els objectius que s'han d'aconseguir i les tècniques o mitjans necessaris per a configurar un programa d'activitats adequat a les característiques de cada estudiant. L'objectiu final que es vol aconseguir és que l'alumne sigui capaç d'aplicar els coneixements i les tècniques apreses a les situacions de la vida real. Es prepararà els estudiants per a aprofitar el màxim rendiment de les seves capacitats en afrontar reptes elevats i desenvolupar les fortaleces necessàries per a afrontar les dificultats. En la nostra proposta, el valor de l'esforç i de la superació personal es consideren qualitats fonamentals per a aconseguir l'èxit i els objectius marcats a través d'un aprenentatge significatiu real.

5.7 Inclusió i atenció a la diversitat

“Tenir en compte les diferències individuals en els procediments educatius”

Ensayos Completos, 2005

Acollir la diversitat, en tots els seus sentits i amplituds, s'ha convertit en un tret fonamental en els nostres col·legis. Aquesta és entesa com a una riquesa i una oportunitat per a aprendre els uns dels altres, en potenciar la convivència i el respecte mutu de tota persona que formi part de la Comunitat Educativa per tal de fomentar l'intercavi d'iniciatives i decisions que ens portin a caminar i cooperar junts. Per això, en els nostres centres desapareixen les etiquetes i les diferències i

són substituïdes per plans altament individualitzats que inspiren sinèrgies que permetin el desenvolupament de les capacitats personals i que tinguin en compte tots els factors no-cognitius que influeixen en la voluntat per a aprendre: la curiositat i l'interès, la confiança, la persistència o la determinació.

Inspirats en Joana de Lestonnac, que sempre va insistir en el respecte de la diferència, el mestre contemplarà la heterogeneïtat de capacitats (enteses des d'un sentit més ample que el merament acadèmic) per a proporcionar una resposta que tingui en compte la importància de l'auto coneixement personal, les emocions, els sentiments i les creences de cada alumne.

5.7.1 Resposta a la diversitat

Es treballarà per a crear un ambient educatiu òptim i favorable que estimuli el rendiment, promogui la cooperació entre els alumnes i mantingui un nivell de repte adequat que s'acomodi a les seves necessitats cognitives i socials. El docent establirà les condicions que permetin el desenvolupament de les activitats de forma apropiada, constructiva i diversa en guiar el treball i oferir l'ajuda necessària per a la consecució dels objectius personals i acadèmics. Per a fer-ho, en molts dels nostres col·legis es disposa d'un departament d'atenció a la diversitat que reforça aquesta tasca.

Departament d'Orientació per a l'Atenció a la diversitat

El Departament d'Orientació és un òrgan especialitzat que recolza la labor del centre i del conjunt del professorat per a assegurar una formació integral de l'alumne i ajuda a adaptar els processos d'ensenyament a les característiques i necessitats de cada un. Facilita l'atenció a la diversitat i impulsa el desenvolupament de les capacitats i talents de tots els estudiants, tant si els alumnes tenen necessitats especials com si poseeixen alta capacitat. A més, participa en l'orientació educativa, psicopedagògica i professional dels alumnes i col·labora amb els tutors i amb la resta del professorat i les famílies.

5.7.1.1 Agrupament de l'alumnat

Els criteris per a l'agrupació dels alumnes hauran de ser flexibles per a donar resposta a l'objectiu i al tipus d'activitat que es pretengui realitzar. Es potenciarà una

tipologia d'agrupament diversa: treball individual o per parelles, en gran grup, en equips fixos heterogenis, en grups flexibles homogenis o heterogenis, en equips intraclase i/o entre cursos per nivell de rendiment amb alumnes d'edats diverses (*Multiage classrooms*) que possibilitaran als alumnes treballar al nivell de la seva capacitat, competència o rendiment en funció de les seves necessitats. Aquesta varietat d'agrupaments afavorirà l'ajust curricular i la flexibilitat, així com la millora de la motivació, la creativitat i l'interès per l'aprenentatge. A més, i com a aspecte fonamental, facilitarà el treball d'actituds com el respecte, la tolerància, la responsabilitat, la col·laboració, el rigor, la perseverança i l'autonomia.

5.7.1.2 Organització dels espais

El disseny o organització dels espais educatius tenen efectes privilegiats sobre l'educació ja que influeixen en l'aprenentatge dels alumnes. Als nostres col·legis l'espai, la comoditat del mobiliari, el color i la llum són prioritzats per la seva influència significativa en el desenvolupament i l'eficàcia de les activitats. S'optarà per espais estimulants, polivalents, amplis, oberts i acollidors, que s'adaptin a la naturalesa de la tasca a executar i que afavoreixin el treball qualitatiu i el desenvolupament del currículum a més dels hàbits d'ordre, la concentració, l'intercanvi i un adequat clima de convivència que possibiliti el desenvolupament individual i social dels estudiants. Les noves formes organitzatives que eviten estructures de classe rígides, animaran el treball en equip i l'adaptabilitat a distintes alternatives de treball, així com la relació afectiva, positiva i enriquidora entre el mestre i l'alumne i entre iguals.

5.7.1.3 Organització dels temps

S'apostarà per una distribució horària flexible i adaptada a les necessitats metodològiques utilitzades. S'optarà per una organització que permeti flexibilitzar les propostes en l'horari escolar al servei de l'aprenentatge i de les necessitats que apareguin a l'aula. El professor serà l'encarregat de gestionar el temps diversificant les propostes en funció dels nivells de capacitat, motivació, necessitats i interessos dels alumnes.

5.7.1.4 Organització dels materials i dels recursos didàctics

Es realitzarà una selecció dels materials didàctics i els recursos en relació amb el context educatiu i les característiques dels alumnes. Això permetrà portar a la pràctica els objectius en relació amb els criteris establerts per a donar resposta a la

diversitat concreta i real en les diferents moments d'aprenentatge i ensenyament, així com a la planificació, l'execució i l'avaluació. Quan sigui possible, la selecció d'estratègies i recursos serà gestionada i codissenyada entre el docent i l'alumne, donant veu i protagonisme a l'estudiant.

5.7.1.5 Flexibilitat Curricular

Des d'un enfocament integrador, que promogui un aprenentatge més flexible, multinivell, obert al canvi i a la modificació contínua, el mestre acompanyarà cada alumne en el seu aprenentatge significatiu respectant ritmes i estadis de desenvolupament amb la finalitat d'evitar la monotonia o la pèrdua d'interès. Es fugirà d'un currículum uniforme i idèntic en contingut, velocitat i nivell de repte per a permetre un ajustament òptim i un aprenentatge profund, vivencial i creatiu. Aquest enfocament facilitarà l'atenció a les diferències i possibilitarà que cada alumne pugui seguir el seu propi itinerari a partir de programacions i modalitats d'aprenentatge a mida i d'acord amb la seva progressió, capacitats i rendiment. El treball que es realitzi a l'aula haurà d'estar adaptat tant en el seu contingut com en la velocitat de la seva presentació. El ritme en el que es desenvolupi el currículum s'adequarà a les característiques de cada alumne (pot ser fixat per ell mateix, *self-pacing*) o al ritme del grup (*group-pacing*). Les modificacions en contingut poden variar en el grau d'abstracció, en la complexitat i en la varietat.

Les *Unitats de programació* són els documents curriculars de l'aula que elabora cada docent per a planificar les activitats d'aprenentatge, d'ensenyament i d'avaluació i donar resposta a les preguntes de per a què, què, com i quan s'ensenyava i s'avalua, la qual cosa situa l'alumne al centre del procés. Optant per la connectivitat del contingut i la personalització curricular, s'avaluarà el progrés de cada alumne per a flexibilitzar les dinàmiques que es desenvoluparan a l'aula. Les unitats de programació seran flexibles, adaptant-se així a les diferents necessitats que vagin sorgint en el procés d'aprenentatge de l'alumne.

6. PILARS FONAMENTALS DEL NOSTRE MODEL PEDAGÒGIC

Consciència de present: aquí i ara

El nostre Model Pedagògic és un projecte centrat en el present, en l'aquí i l'ara, un projecte que vol ser presència viva en el nostre temps. Des de l'acollida i el contacte amb la realitat, s'assumeixen els canvis oportuns i s'indaga en les seves possibilitats i límits mostrant una disposició positiva pel futur. Des d'aquesta riquesa de present, imaginem un futur exigent, però a la vegada motivador i ple de grans oportunitats per al creixement personal i professional dels alumnes. El nostre desig és que tots ells es converteixin en ciutadans competents, lliures, crítics, autònoms, solidaris i responsables. Contemplem, agraiïm i no oblidem la nostra història i essència, els nostres avenços, però treballem en el temps i l'espai propi, sense viure en l'ahir o el demà, situats en l'aquí i l'ara.

Podem afirmar que no sabem com serà el futur i desconeixem quin tipus de treballadors precisarà la societat del demà, però el que sí sabem són les competències que hauran de tenir els alumnes, les *soft skills* (habilitats "toves") que li permetran relacionar-se millor i desenvolupar-se a la perfecció davant de les adversitats i exigències que se li presentin i que haurà de superar: la capacitat per al treball en equip, la gestió eficaç del temps i la informació, el desenvolupament de l'esperit crític i la resolució de problemes a partir de la presa de decisions, entre altres.

6.1 Educació Competencial

L'escola ha de promoure l'adquisició de competències clau que permetin als alumnes aplicar el què han après a situacions reals i desenvolupar-se a nivell individual, social, acadèmic i laboral durant tota la vida. El nostre Model aposta per un aprenentatge competencial i significatiu que permeti el desenvolupament de les capacitats, l'assimilació de procediments i habilitats i l'adquisició de les actituds i estratègies adequades al context on els alumnes creixen. Es tracta d'habilitats que són necessàries per a la seva realització personal, així com per a formar persones preparades per a viure i convida en un món complex amb l'objectiu que puguin millorar-lo i fer-lo més sostenible i democràtic. Es pretén que els alumnes aprenguin

continguts i desenvolupin competències relacionades amb el saber ser (valors i actituds), el saber fer (habilitats) i el saber conèixer (coneixements) en afavorir la interacció amb les altres persones i amb l'entorn.

Es prioritzaran aquelles competències que apunten a l'ésser personal i que beneficiïn l'autonomia i la iniciativa personal i l'aprendre a aprendre (entès com a la capacitat de continuació de l'aprenentatge cada vegada de forma més autònoma). S'utilitzaran eines i metodologies que permetin treballar i avaluar per competències des de la interdisciplinarietat, l'aprenentatge per descobriment i la resolució de problemes per a preparar l'alumne a enfrontar-se a situacions noves i rellevants.

6.1.1 Ús responsable de la Tecnologia de la Informació i la Comunicació (TIC)

El rol del professor en un context personalitzat és guiar els estudiants en un àmbit col·laboratiu i interactiu, on les tecnologies digitals, els recursos online i els dispositius mòbils s'utilitzen per a dissenyar un tipus d'instrucció flexible que recolzi el creixement de tots els alumnes. La competència tecnològica i digital engloba l'ús de la tecnologia, així com les qüestions ètiques i cíviques que han de ser treballades i transmeses per a integrar aquesta competència de forma eficaç i adequada en el procés d'ensenyament.

L'ús didàctic de la tecnologia als nostres centres ve determinat per les possibilitats educatives que ofereix sota criteris pedagògics clars. Es potenciaran el treball responsable dels mitjans, la discriminació de les fonts d'informació, l'autocontrol i la no dependència tecnològica, el respecte als altres usuaris, l'exposició a l'espai públic d'internet a partir de la cura de la intimitat i la privacitat: reptes fonamentals perquè els alumnes siguin tecnològicament responsables.

La utilització de les TIC com a eines informatives i comunicatives, propicien el treball col·laboratiu i participatiu i constitueixen un poderós mecanisme d'innovació i una font de recursos i informació que permet que l'alumne pugui gestionar tant el contingut com el procés. La introducció de recursos o dispositius digitals augmenta la motivació i una intervenció més creativa de l'alumne, facilita l'aprenentatge rellevant i l'adaptació a les necessitats de cada alumne. Per això, a les aules, s'impulsarà l'ús de dispositius tecnològics i les webs d'editorials, així com altres recursos que ens apropen als nostres objectius. A més, es potenciarà la participació de l'alumne en Entorns Virtuals d'Aprenentatge i en xarxa com a magnífiques

ocasions per a fomentar l'aprenentatge actiu, interactiu i col·laboratiu, l'intercanvi entre estudiants de diferents contextos i l'extensió de l'aprenentatge a l'exterior a partir de l'increment de la utilització de canals de comunicació des d'un procés formatiu personalitzador.

6.2 Metodologies actives per a aprendre a aprendre

“Si ensenyem els nostres alumnes d'avui, com ensenyàvem els alumnes d'ahir, els estarem robant el demà” John Dewey

Un ensenyament i aprenentatge personalitzats requireixen de la utilització de metodologies actives, operatives, participatives i cooperatives que proporcionin aprenentatges més duradors, profunds, significatius i transferibles. En primer lloc, creiem que el coneixement i el diàleg continu entre alumne i docent permeten conèixer les possibilitats que aquell poseeix, descobrir com aprèn i identificar els processos que afavoreixen el seu desenvolupament, transformant l'aprenentatge en una activitat dinàmica, autèntica i rellevant per a cada un dels alumnes. Per aquestes raons se seguiran criteris i variables en la selecció metodològica d'acord amb: els nivells dels objectius cognitius previstos (segons la taxonomia de Bloom), la capacitat del mètode per a propiciar aprenentatges, el grau de control sobre el propi estudi que tinguin els alumnes, el nombre d'alumnes que participin en l'activitat, així com els recursos i espais que són necessaris per al desenvolupament de les diferents iniciatives. No consisteix en inventar nous procediments sinó en seleccionar aquells que tinguin una base pedagògica, que afavoreixin la labor a l'aula i facilitin el treball del docent.

El professor, com a líder, abandona la pedagogia de la repetició, la substitueix per la pedagogia de la imaginació que accepta que els alumnes aprenguin a aprendre fomentant l'aprenentatge autoregulat i el compromís de l'alumne. El mestre planificarà i dissenyarà experiències i activitats d'aprenentatge coherents amb els resultats esperats unint coneixements, habilitats i actituds, de manera que cada un d'ells pugui integrar-los, relacionar-los i aplicar-los en diverses situacions i contextos quotidians, obrint l'aula al món. Es brindaran oportunitats perquè els estudiants puguin desenvolupar les seves competències cognitives de nivell superior a partir d'enfocaments basats en la investigació, emmarcats en projectes complexos i rellevants que requereixin la implicació constant de l'alumne. La metodologia facilitarà el desenvolupament de l'autonomia, l'argumentació, la col·laboració i la

cerca de respostes per part de l'alumnat, així com la potenciació de l'originalitat i el pensament divergent.

6.2.1 Tècniques didàctiques centrades en l'alumne i el desenvolupament de les competències

Aquest Model entén la metodologia com un vehicle per a arribar a l'aprenentatge significatiu i competencial, sense renunciar al saber i als continguts. Creiem que no existeix un mètode millor que un altre, per això la nostra preferència és la combinació d'opcions metodològiques que permetin experiències dissenyades de forma contextualitzada, sistemàtica i intencional. Des de la flexibilitat educativa, es refusaran metodologies didàctiques úniques o mancades de comprovació científica, així com l'ús de recursos que puguin allunyar-nos de l'essència i els propòsits de cada centre. La importància de la pluralitat i flexibilitat metodològica en planificar i desenvolupar el procés d'aprenentatge-ensenyament defensa la pretensió d'atendre la diversitat d'alumnes, promoure la curiositat intel·lectual i la creativitat, reforçar i ampliar continguts curriculars i refermar hàbits i destreses socials.

En el procés d'aprenentatge, el treball individual i autònom adquireix una importància destacable com a activitat perquè els aprenentatges es consolidin de manera personal. Aquest inclou l'estudi i la realització de tasques pràctiques. El treball individual desenvolupa els hàbits de l'esforç personal, la disciplina en la planificació de les pròpies activitats i permet materialitzar els interessos personals dintre del context acadèmic. Requereix del domini de les tècniques d'estudi, de la correcta organització de la informació i de l'ambient adequat per a l'estudi.

Als nostres centres potenciarem les classes expositives de qualitat que permetin presentar i complementar continguts, resoldre dubtes i potenciar el saber i la memorització (al servei de la raó i no de la mera reproducció mecànica de dades no assimilades ni integrades). Hauran de ser sessions ben planificades, que busquin l'eficàcia i l'atenció dels alumnes, on es generin preguntes i se susciți la reflexió. L'exposició verbal podrà ser reforçada i complementada amb el recolzament de recursos audiovisuals. Aquestes sessions es combinaran amb metodologies didàctiques que enfatitzin el rol de l'alumne com a protagonista del seu aprenentatge, empoderant-lo com a persona i alumne, incentivant la reflexió i la crítica constructiva.

El nostre Model es recolza en la transformació i la combinació metodològica perquè:

- Permet la incorporació de propostes sorgides des dels interessos de l' alumne.
- Afavoreix el treball i l'avaluació competencial i multidisciplinar, en connectar els temes curriculars amb els problemes de la vida real i els reptes del segle XXI.
- Possibilita la resposta multinivell.
- Afavoreix la incorporació de las TIC.
- Fomenta el redisseny dels llocs d'aprenentatge.
- Estimula l'ensenyament multilingüe.
- Millora el clima social de l'aula.
- Promou la participació de les famílies.

6.2.2 Aspectes fonamentals d'algunes de les metodologies actives utilitzades

6.2.2.1 Aprenentatge Basat en Projectes (PBL)

L'aprenentatge Basat en Projectes és un mètode d'ensenyament contextualitzat i amb enfocament globalitzador i interdisciplinar pel qual els alumnes adquireixen coneixements i habilitats sobre un tema d'interès a partir de la indagació o la investigació contextual, creativa i compartida amb la creació d'un producte final. Permet als alumnes formular preguntes al voltant dels seus interessos, dur a la pràctica els seus coneixements i desenvolupar les seves capacitats per a construir el seu propi aprenentatge prenent decisions, resoldre problemes i comunicar idees. En tot el procés els alumnes adquireixen un paper actiu i, juntament amb el paper observador, facilitador i administrador dels docents i d'altres membres de la Comunitat, reflexionen sobre el treball que es va realitzant, sobre les activitats i les dificultats que s'han de superar. El PBL impulsa un treball de qualitat i requereix d'una avaluació qualitativa de tot el procés i del producte final.

6.2.2.2 Aprenentatge Basat en Problemes (ABP)

L'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP) enfronta els estudiants a una situació problemàtica rellevant, que sol ser fictícia, a partir de l'ús de problemes dissenyats, normalment pel professorat, com a vies per a adquirir i integrar nous coneixements. Permet l'aprenentatge centrat en l'alumne i promou la integració dels sabers, posar a prova la capacitat de raonar i aplicar el coneixement per a ser avaluat d'acord amb el

nivell d'aprenentatge. L'alumne, de forma individual o en petits grups, haurà de resoldre el problema, que pot abarcar disciplines o àmbits curriculars distints, en seguir unos passos establerts. El mestre adquireix un rol de guia, tutor o consultor del procés a realitzar.

6.2.2.3 Aprenentatge Basat en Reptes (ABR)

L'aprenentatge Basat en Reptes (ABR) és un enfocament pedagògic que involucra l'alumne en una situació problemàtica oberta, real, significativa i relacionada amb el seu entorn i que ha de resoldre tot buscant una solució específica i real. L'estudiant o grup determinarà el repte que vol abordar i quan l'aconsegueixi, podrà passar a un nou repte de nivell superior. Aquesta metodologia permet que l'estudiant desenvolupi un coneixement més profund dels temes que està estudiant, així com: habilitats relacionades amb l'anàlisi de la informació, l'elecció de diferents possibilitats, actituds relacionades amb la superació personal contínua, la capacitat per a prendre riscos, la tolerància a la frustració o la confiança en les pròpies capacitats. El docent acompanya el treball dels alumnes des del rol de facilitador i atenent les inquietuds i les preguntes que sorgeixin.

6.2.2.4 Aprenentatge Cooperatiu (AC): aprendre a cooperar, cooperar per a aprendre

L'Aprenentatge Cooperatiu permet cooperar per a aprendre i aprendre a cooperar. Els alumnes treballen en grups petits, estables i heterogenis, per a aconseguir metes comuns, ajudant-se i compartint a partir del desenvolupament de diferents activitats. Es potencia la interdependència positiva i les interaccions estimuladores entre els membres dels grups. Suposa una responsabilitat, individual i grupal, i conèixer i practicar les habilitats interpersonals i grupals. L'avaluació contínua permet valorar el funcionament del grup, si s'estan assolint les metes previstes, així com apreciar l'esforç i el treball individual i grupal. L'AC implica 3 àmbits d'intervenció: la cohesió de grup, l'utilització d'estructures amb caràcter cooperatiu i activitats per a mostrar als alumnes de forma explícita i sistemàtica com treballar en equip (plans d'equip, dinàmiques de grup, etc.). El docent adquireix el paper de facilitador i concedeix el paper protagonista a l'alumne.

6.2.2.5 Treball en Equip

A les aules s'ofereix l'oportunitat de què l'alumne treballi en grup amb la finalitat d'aconseguir objectius mitjançant la realització de tasques individuals i conjuntes. Es motiva la interdependència positiva entre els components i s'impulsen actituds d'obertura, com la curiositat i l'interès de comparar les idees personals amb les dels altres, des de l'atenció i el respecte. Aquest tipus de treball ofereix oportunitats perquè l'alumnat s'ajudi mútuament, i arribi a solucions comunes desenvolupant habilitats socials i permetent crear sentiments de pertinença. Per a garantir que s'assoleixen les metes, el docent haurà de realitzar un seguiment periòdic, facilitant que cada membre trobi el seu lloc al grup. No es tracta que tots els membres facin totes les tasques sinó que tots realitzin tasques rellevants i, per tant, es beneficiïn dels aprenentatges aconseguits. Per a l'avaluació de la tasca realitzada s'hauran d'establir criteris oportuns per a obtenir informació sobre el nivell d'activitat desenvolupada per cada membre i la qualitat del producte final.

6.2.2.6 Aprenentatge Basat en el Pensament (TBL)

L'aprenentatge Basat en el Pensament és un mètode actiu centrat en l'alumne. En ell, es produeix una fusió de l'ensenyament del pensament crític i creatiu en la instrucció de contingut del currículum, per a treballar amb els alumnes formes de pensament superior com la presa de decisions, la comparació, el contrast, la predicció, a més d'importantes rutines de pensament com escoltar amb atenció els altres, exposar els motius per a acceptar o descartar idees..., amb el propòsit de reflexionar sobre els continguts que s'estan aprenent. El mestre és l'encarregat de guiar i presentar objectius reptadors als estudiants perquè siguin capaços d'utilitzar destreses superiors de pensament, aplicades a l'aprenentatge del contingut, que puguin utilitzar tota la vida a més de guiar el seu propi pensament amb procediments reflexius.

6.2.2.7 Labs d'aprenentatge

Els Labs son espais d'aprenentatge relacionats amb diferents àrees on l'alumne desenvolupa competències en el seu treball integrat per a aconseguir un aprenentatge actiu i creatiu. Es basa en la realització d'activitats properes als seus interessos que motiven l'experimentació, la comprensió, la cooperació i l'exercitació

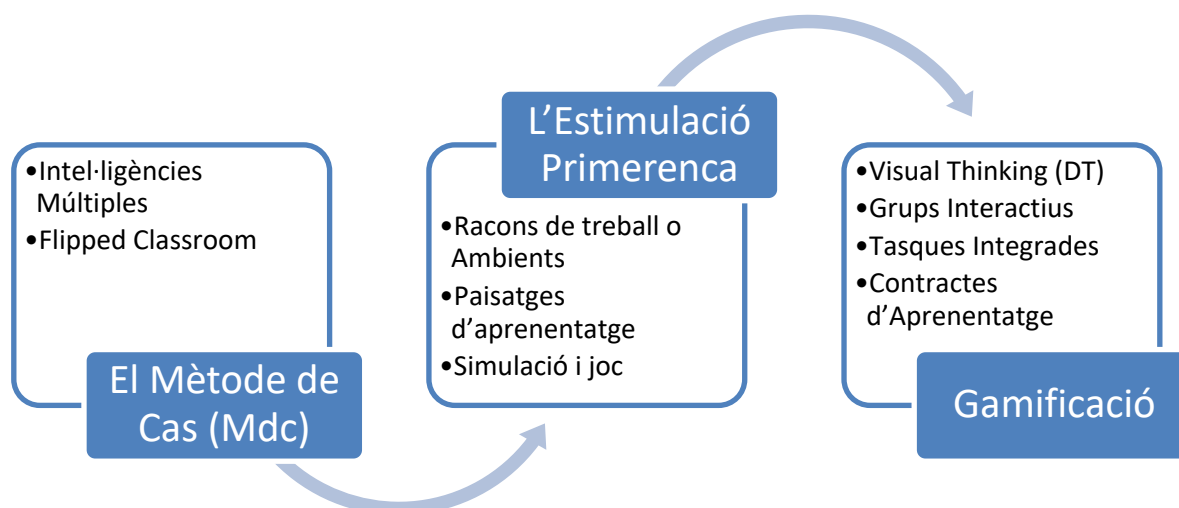
de recursos. La seva temàtica pot variar durant el curs, així com l'organització. En els Labs adquireix gran rellevància l'aprenentatge personalitzat ja que l'alumne avança i arriba al grau de desenvolupament i profunditat que pot per les seves característiques, enfortint i ampliant les seves competències en funció de les seves possibilitats, la seva motivació i els seus interessos. Són considerats Labs d'aprenentatge: la robòtica, l'expressió i el joc dramàtic, les manualitats i storyteller, entre altres.

6.2.2.8 Projectes d'Aprenentatge-Servei

El principal objectiu d'aquesta estratègia metodològica es basa en la realització d'experiències que permetin identificar, en l'entorn proper, situacions de risc o necessitat i assumir un compromís amb la comunitat per a satisfer necessitats concretes. Per a això, es connecten els problemes de la comunitat amb la labor educativa que es realitza al centre, la qual cosa fomenta la responsabilitat social i cívica, així com els valors de la solidaritat, el servei i l'esforç per a construir una realitat i un món millor, valors i actituds a favor d'aspectes socials, etc.

6.2.2.9 Altres metodologies a considerar

A continuació, es presenten altres metodologies o tècniques d'aprenentatge utilitzades també a les nostres aules que permeten, d'igual manera a les anteriorment exposades, promoure l'aprenentatge autònom, actiu i significatiu, l'augment de la participació i implicació de l'alumne a l'aula i un alt grau de personalització. Entre elles remarquem:

7. PROJECTES QUE S'IMPLANTEN ALS CENTRES

7.1 Projecte Lingüístic i Multilingüe

El Projecte Lingüístic dels centres incorpora un model d'aprenentatge plurilingüe i pluricultural amb l'objectiu de conèixer diverses llengües i cultures, la qual cosa permet a l'alumne desenvolupar-se socialment i professional. El coneixement de més d'una llengua resulta fonamental en la societat actual i per això, el desenvolupament de les competències lingüístiques a l'aula passa a ser una prioritat als centres. Aquest treball no queda restringit a l'ús d'una única llengua ni a una única àrea, sinó que es potencia en diferents espais d'aprenentatge, opció que afavoreix la transferència dels aprenentatges comunicatius a altres situacions similars.

Als col·legis hi ha una obertura al món a partir de l'aprenentatge d'altres llengües. Es potencia la capacitat comunicativa dels alumnes, facilitant que visquin experiències orientades a l'ús adequat i correcte de la llengua en la diversitat de modalitats, formats i suports en les que es poden presentar. A més, es compta, en la mesura del possible, amb l'ajuda d'auxiliars de conversa nadius, la utilització de les TIC i d'altres recursos que permeten a l'alumne aprendre en acció, principalment, escoltant i parlant.

7.2 L'Educació Emocional

L'educació emocional es converteix en un eix vertebrador de l'educació als col·legis. Es potencia un aprenentatge centrat en posar en equilibri la ment i el sentiment, el cor i el cap, i en potenciar el desenvolupament de les competències emocionals com a element essencial del desenvolupament integral de cada alumne. El treball se centra en un adequat creixement personal en el que es desenvolupi l'estabilitat emocional i que afavoreixi el desplegament de les habilitats adequades per al creixement personal i social dels estudiants i com a eina de prevenció de conflictes individuals i interpersonals. Els estudiants aprenen a gestionar les seves emocions entenent-les, prenent-ne consciència i donant-los resposta. S'ajudarà cada estudiant a conèixer-se millor a sí mateix i als altres, expressar i controlar les seves emocions, ser tolerant, saber controlar els impulsos, gestionar l'entusiasme, etc. A l'aula es

cultivarà la creació d'espais que afavoreixin la comunicació i la convivència, l'ajuda mútua, l'expressió de punts de vista diferents, l'empatia i la solidaritat.

7.3 Proposta Pastoral

7.3.1 Educació en el sentit de la Vida: Ed. en la Fe–Ed. de la Interioritat–Ed. per al Desenvolupament Humà

La missió de la Companyia de Maria es oferir una educació humanista-cristiana que incideixi en la formació de tota la persona i en el seu compromís per a millorar la societat. És, per tant, una educació evangelitzadora, integral i transformadora que prioritza:

- L'anunci de Jesús de Natzaret com a camí de realització humana i presenta Maria Nostra Senyora i Joana de Lestonnac com a models del seu seguiment i companyes de camí.
- El sentit comunitari, recolzat per una Comunitat Educativa compromesa, que propiciï el despertar religiós, la trobada amb Déu, la vivència dels valors evangèlics, la celebració de la fe.
- El compromís amb la formació d'una identitat cosmopolita i global que impulsi cada persona a lluitar per les grans causes de la humanitat: els drets humans i dels pobles, la cura del planeta, la justícia i la pau, els avenços de la ciència i la tecnologia a l'abast i servei dels més pobres.

Aquestes prioritats es viuen des dels trets de l'espiritualitat de la Companyia que brollen de l'experiència de Joana de Lestonnac i de la seva vivència dels Exercicis Espirituals de Sant Ignasi de Loiola.

Entre aquests trets hi ha la relació personal amb el Senyor, el discerniment per a cercar i trobar Déu en la vida, la mirada positiva i compromesa amb la realitat, el sentit de missió: donar la mà, ésser contemplatius en l'acció i seguir Jesús amb altres, en Església, col·laborant en la construcció del Regne de Déu. No són trets aïllats sinó interrelacionats, que configuren un mode de ser i estar en la vida com a seguidors de Jesús i els apòstols.

L'anterior es concreta, a més en l'acció i el clima educatiu quotidià, en un conjunt d'iniciatives, desenvolupades dins de cada Centre, que busqui ajudar a acollir, tenir

cura i compartir la flama del transcendent que llueix en cada persona i mou a sortir del propi interès per a estimar i servir els altres i construir així un món més digne per a tots.

Algunes d'aquestes propostes:

- Jornades de formació humano-cristianes.
- Integració de l'educació de la interioritat i l'educació per al desenvolupament humà dintre de les programacions didàctiques a partir d'activitats, tallers i sessions específiques.
- Activitats d'acció tutorial i acompanyament personal.
- Vida Litúrgica i Sacramental: Celebració de la vida de la Comunitat Educativa a la llum dels temps litúrgics, la vida sacramental de l'Església i la devoció a Maria.
- Festes pròpies i significatives de la Companyia de Maria: tradicions i celebracions religioses que enforteixen la identitat ODN.
- Formació en Identitat Companyia de Maria: Conferències, jornades i tallers encaminats a donar a conèixer el Projecte Educatiu de la Companyia de Maria.
- Campanyes de solidaritat: activitats de sensibilització, ajuda humanitària a grups vulnerables de la Comunitat Educativa o de fora d'ella davant de necessitats específiques identificades.

L'àmbit extraescolar es converteix en un espai privilegiat i complementari d'acompanyament en el creixement en la Fe dels nens, els adolescents i els joves a través del seguiment personal i grupal, mitjançant dinàmiques i propostes diverses. Entre elles:

- Catequesi: classes i/o espais extraescolars dirigits a estudiants amb la intenció de promoure el seu creixement com a cristians i la seva preparació per als sagraments d'iniciació.
- Grups Lestonnac: orientats a la formació de petites comunitats cristianes que, inspirades per l'espiritualitat de la Companyia de Maria, promouen el discerniment personal del propi projecte de vida i desenvolupen accions apostòliques d'acord amb la seva edat i capacitats.
- Art, Humanisme i Espiritualitat: espais i activitats dirigides a alumnes i Antics Alumnes dels nostres centres i a altres joves interessats en profunditzar i viure segons l'espiritualitat de la Companyia de Maria.

- Exercicis Espirituals Ignasians: recessos i/o exercicis basats en la metodologia dels Exercicis d'Ignasi de Loiola i dirigits a estudiants, docents, personal administratiu i pares i mares d'alumnes.
- Acompanyament Espiritual: orientació espiritual oferta a estudiants, docents i personal administratiu i de servei dels centres.
- Escola de Pares: capacitació dirigida als pares, mares o tutors dels alumnes en la línia del Projecte Educatiu de la Companyia de Maria.
- Voluntariat i Missions: Experiències de treball comunitari de caràcter voluntari en contextos urbans i rurals.

7.4 Emprenedoria i Presència Social

S'entén l'emprenedoria com a una actitud vers a la vida que requereix d'unes habilitats i coneixements per a afrontar de forma positiva el futur. Els nostres centres educatius afavoreixen l'aprenentatge d'habilitats superiors del pensament que permeten el desenvolupament de l'actitud emprenedora a través del currículum i de projectes i activitats, amb tractament transversal, a partir d'aprenentatges reals i de servei vinculats a la realitat. Per mitjà de diferents matèries i propostes es potencia que l'alumne participi en iniciatives que enforteixin habilitats per a l'èxit (com la autonomia personal, el lideratge, la innovació i les habilitats empresarials) i els ajudi a desenvolupar el seu talent afavorint actituds com l'empatia i l'optimisme, l'acceptació del fracàs com a una font d'experiència, i destreses com la formulació d'hipòtesis, la recerca de solucions creatives, la capacitat de lideratge, l'assertivitat, etc. Els estudiants aprenen a implicar-se i a atrevir-se a pensar de manera diferencial per a aportar propostes i solucions pròpies i posar en marxa projectes personals i grupals que afavoreixin la millora i el bé comú.

Les condicions que s'han de complir perquè el Projecte Educatiu sàpiga salvaguardar avui, a través del Model Pedagògic, l'originalitat de què ha donat prova Santa Joana es conté en poques paraules: "Recorda ", perquè una història de més de quatre segles té secrets que no es poden tractar amb lleugeresa. I "busca en el teu tresor" per a trobar a més del de sempre, antic, el que arriba a ser nou cada dia, en la frescor d'una relació veritablement educativa.

“Fes això...i viuràs...” ²¹

²¹ Cf. Un camino de educación. Juana de Lestonnac 1556-1640. Françoise Soury- Lavergne. 1984, p. 350